

Mei 2024

Effectiviteit van minimaregelingen in gemeente Midden-Drenthe

Inhoud

Inhoud	3
1. Introductie	5
2. Methodebeschrijving	6
2.1 Huishoudboekjes	6
2.2 Methoden voor het in kaart brengen van de benutting minimaregelingen	8
2.3 Samenwerking met ervaringsdeskundige co-onderzoekers	8
2.4 Formulering verbeterscenario's	8
3. Resultaten.....	9
3.1 Huishoudboekjes minimahuishoudens in 2023 en 2024	9
3.2 Huidige minimaregelingen in Midden-Drenthe	12
3.3 Effect van minimaregelingen in Midden-Drenthe.....	14
3.3.1 Beschrijving van de beschikbare minimaregelingen.....	14
3.3.2 Indeling van de regelingen in Midden-Drenthe	16
3.4 Regelingen voor ondernemers	16
3.5 Benutting van minimaregelingen in Midden-Drenthe.....	17
3.5.1 Uitkering voor activiteiten.....	18
3.5.2 Bartje leert zwemmen	19
3.5.3 Bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen	19
3.5.4 Compensatie eigen risico.....	20
3.5.5 Compensatie niet vergoede zorgkosten	21
3.5.6 Individuele inkomenstoeslag.....	21
3.5.7 Sportbon (Kindpakket) en Jeugdfonds Sport en Cultuur	22
3.5.8 Kwijtscheldingen	24
3.5.9 Schoolkostenregeling	24
3.5.10 Collectieve zorgverzekering.....	25
3.5.11 Computerregeling.....	26
3.6 Overlap in gebruik minimaregelingen	27
3.7 Ervaringsdeskundigen en de adviesraad over het minimabeleid van de gemeente Midden-Drenthe	30
3.7.1 Ervaringsdeskundige co-onderzoekers	30
3.7.2 Adviesraad gemeente Midden-Drenthe.....	31
4. Verbeterscenario's	32
4.1 Scenario compensatie alleenstaanden	32
4.2 Scenario verbetering bijstand gebruiksgoederen	32
4.3 Scenario's Individuele Inkomenstoeslag (IIT)	33

4.3.1 Herverdeling van de individuele inkomenstoelage	33
4.3.2 Verkorten van de referteperiode voor de IIT om langdurige nadelige effecten te voorkomen.....	33
4.4 Scenario's collectieve zorgverzekering	34
4.4.1 Afschaffen collectieve zorgverzekering	34
4.4.2 Alleen uitgebreide polis aanbieden	34
4.4.3 Onderzoek benutting zorgkostenregelingen door collectiefverzekerden	34
4.5 Overwegingen voor het verbeteren van de benutting van minimaregelingen	34
4.5.1 Optimalisering van de rekenhulp	34
4.5.2 Benutten van vergoedingen	35
4.5.3 Mogelijkheden online portal	35
4.5.4 Toegang voor inwoners.....	35
4.6 Overige overwegingen om de effectiviteit van minimaregelingen te vergroten	36
4.6.1 Overwegingen m.b.t. het rechtmatigheidsformulier	36
4.6.2 Inspiratie uit andere gemeenten 'Gewoon geld geven'	37
5. Conclusies.....	37
5.1 Benutting gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe	38
5.2 Effecten van minimaregelingen	38
5.3 Werkwijzen, methoden en dienstverlening die de benutting en effectiviteit van minimaregelingen kunnen verbeteren.....	39
5.4 Het verhogen van de effectiviteit van minimaregelingen	39
Bijlage 1 Huishoudboekjes.....	41
Colofon.....	58
uitgegeven door	58
auteurs	58
onderzoekers die hebben meegewerkt	58

1. Introductie

Onderzoek van Trendbureau Drenthe maakte in 2023 duidelijk dat het, afhankelijk van in welke gemeente een huishouden woont, honderden euro's verschilt wat hetzelfde type huishouden overhoudt in de portemonnee. Binnen gemeenten zijn de verschillen tussen verschillende typen huishoudens nóg groter¹. Zo bleek dat vooral alleenstaanden en huishoudens met oudere kinderen honderden euro's per maand tekortkomen op een minimumbudget afgeleid uit prijsindexen van het Nibud. De situatie voor minimahuishoudens in Midden-Drenthe is vergelijkbaar met andere gemeenten in Drenthe, Groningen en daarbuiten.

De Participatiewet is zo ingericht dat gemeenten kunnen variëren in hun minimabeleid om maatwerk voor inwoners mogelijk te maken. De grote verschillen tussen gemeenten zijn dus rechtmatig, maar worden ervaren als willekeurig en oneerlijk. Om meer balans in de minimaregelingen te krijgen, zowel tussen als binnen gemeenten, is verdiepend en actiegericht onderzoek naar de effectiviteit van de minimaregelingen vereist.

Om de verschillen op het gebied van minimaregelingen te verkleinen, is dankzij financiering van de Provincie Drenthe een provinciewijd onderzoek naar het verbeteren van vindbaarheid en toegankelijkheid van regelingen in de Drentse gemeenten gestart. De gemeente Midden-Drenthe heeft Trendbureau Drenthe gevraagd om aanvullend onderzoek naar de effectiviteit en het bereik van de minimaregelingen in de gemeente en hoe deze aspecten kunnen worden verbeterd.

Naar aanleiding van de resultaten in het onderzoek kwam er een discussie op gang over in hoeverre gemeenten inkomenspolitiek kunnen en mogen bedrijven. Uit de huishoudboekjes blijkt eens te meer dat de belangrijkste factoren voor de financiële bestaanszekerheid van huishoudens worden bepaald door de Rijksoverheid. Het gaat dan om de hoogte van de bijstand, andere uitkeringen en de toeslagen. Toch zijn er gemeenten in Nederland waar methoden zijn bedacht om de financiële bestaanszekerheid van huishoudens te versterken, zoals in Tilburg, Amsterdam en Zaanstad².

Trendbureau Drenthe heeft aanvullend onderzoek verricht naar de effectiviteit en de benutting van minimaregelingen in de gemeente Midden-Drenthe. Het doel van het onderzoek is om inzichtelijk te maken hoe de benutting en de werking van minimaregelingen kan worden verbeterd. Dit is gedaan door de effecten van de minimaregelingen op de bestaanszekerheid (de huishoudboekjes) inzichtelijk te maken en te analyseren. Op basis hiervan worden in dit rapport een aantal scenario's met concrete aanbevelingen uitgewerkt om de effectiviteit van minimaregelingen te verbeteren.

¹ Trendbureau Drenthe (2023) [Verschillen in inkomensondersteuning tussen en binnen gemeenten](#).

² Zie bijvoorbeeld: <https://kro-ncrv.nl/programmas/kruispunt/gewoon-geld-geven>.

2. Methodebeschrijving

In dit rapport geven we een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Hoe kan de effectiviteit van gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe worden verbeterd?

- In hoeverre worden de gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe benut door de rechthebbende inwoners?
- Welk effect hebben de verschillende minimaregelingen (zoals een collectieve zorgverzekering en zorgkostenregeling) voor de inwoner (verschillende typen huishoudens, waaronder bij mensen met een middeninkomen)?
- Welke werkwijzen, methoden en/of dienstverlening kunnen de benutting en effectiviteit op zowel de korte als lange termijn verbeteren en welke kosten zijn daaraan verbonden? Is het bijvoorbeeld wenselijk om de dienstverlening via één loket in te richten of gebruik te maken van een webwinkel voor de regelingen?

2.1 Huishoudboekjes

Om inzicht te krijgen in de financiële situatie van inwoners in Midden-Drenthe is er voor vier typen huishoudens een huishoudboekje opgesteld voor één maand. Door de bedragen van de gemeentelijke minimaregelingen toe te voegen aan het huishoudboekje is te zien wat de invloed hiervan is op het maandelijkse saldo. De in het onderzoek gebruikte huishoudboekjes zijn gebaseerd op de minimumvoorbeeldbegroting uit het rapport 'Op weg naar een nieuwe armoedegrens' van de Commissie sociaal minimum (2023). De bedragen uit deze voorbeeldbegroting zijn per gezinssituatie herrekend om de minimale kosten van het bestaan weer te geven.

De inkomsten bestaan uit het netto loon/uitkering, de landelijke toeslagen en de gemeentelijke toeslagen. De uitgaven zijn onderverdeeld in vier posten; vaste lasten, reserveringsuitgaven, huishoudelijke uitgaven en kosten voor sociale participatie. De inkomsten en uitgaven die per kwartaal of één keer per jaar komen (zoals kinderbijslag, energietoeslag, individuele inkomenstoelage, vakantietoelage en de reserveringsuitgaven) zijn herrekend naar een maandbedrag.

Inkomsten

Voor alle huishoudens zijn de inkomsten uit zowel landelijke regelingen als gemeentelijke regelingen berekend op basis van het inkomen uit loon of uitkering en de samenstelling van het huishouden. De inkomsten uit deze regelingen zijn gebaseerd op het maximale bedrag waarop een huishouden recht heeft. De individuele inkomenstoelage wordt uitgekeerd in de vorm van een bedrag. Om recht te hebben op die toeslag moet een huishouden in Midden-Drenthe 3 jaren onder een inkomensgrens hebben geleefd, wat betekent dat in de praktijk niet iedereen er aanspraak op kan maken. Toch is besloten om de individuele inkomenstoelage toe te voegen aan de huishoudboekjes om een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van alle beschikbare regelingen.

Vaste lasten

De eerste en grootste post is de huur van een tussenwoning in de sociale sector in Beilen. Alle huishoudens hebben dezelfde woning om de verschillen tussen de toeslagen en het effect op het uiteindelijke saldo inzichtelijk te maken. Voor de huishoudens die er recht op hebben is de huurverlaging toegepast. De kosten voor gas, elektriciteit en water zijn berekend op basis van de gemiddelden volgens het Nibud. De andere posten zijn ook gebaseerd op de gemiddelde kosten volgens het Nibud zoals gebruikt in het rapport 'Op

weg naar een nieuwe armoedegrens³. In tegenstelling tot de Commissie Sociaal Minimum hebben wij ervoor gekozen de kosten van een auto uit de miniklasse mee te rekenen. Midden-Drenthe is een landelijke gemeente, waar het beschikken over een auto van groot belang is voor de bereikbaarheid. Om die reden gaan wij ervanuit dat minimagezinnen wel een auto nodig hebben en nemen we de kosten daarvan op in de huishoudboekjes.

Reserveringsuitgaven

De posten in deze groep zijn toegevoegd om inzichtelijk te maken welke bedragen een huishouden per maand moet sparen om bepaalde incidentele kosten op te kunnen vangen. Voor het eigen risico van de zorgverzekering is een jaarbedrag herrekend naar een maandbedrag. Voor kleding en schoenen is gebruik gemaakt van prijzen in winkels in het goedkoopste segment.

Huishoudelijke uitgaven

Het bedrag voor voeding is per huishouden berekend op basis van de kosten van voeding per persoon per dag van het Nibud, welke zijn gebaseerd op de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid voeding van het voedingscentrum. Wanneer er wordt ingekocht voor een groot huishouden kan dat voordeel opleveren omdat grote verpakkingen per saldo goedkoper zijn. Dit worden schaalvoordelen genoemd. Het totale maandbedrag voor voeding is per huishouden vermenigvuldigd met de bijbehorende factor voor schaalvoordelen. Kosten voor huisdieren en/of roken worden niet meegenomen in de huishoudboekjes omdat dit geen noodzakelijke kosten zijn. Deze en andere kosten komen uiteraard in werkelijkheid wel voor.

Sociale participatie

De posten voor sociale participatie zijn in het huishoudboekje opgenomen omdat ze gezien worden als noodzakelijke uitgaven. Daarnaast hebben de gemeentelijke regelingen 'regeling voor activiteiten' en 'Sportbon (Kindpakket)' als doel kosten voor sociale participatie weg te nemen of te vergoeden.

De leden van de voorbeeldhuishoudens zijn 'robots'. Ze maken gebruik van alle beschikbare regelingen en zijn erg verstandig met hun uitgaven; ze roken niet, hebben geen huisdieren, maken geen extra kosten en hebben geen schulden. De toeslagen of bedragen die ze in één keer of per kwartaal ontvangen worden uitgesmeerd over het hele jaar en als maandbedrag opgenomen in de begroting. De kosten die ze wel maken zijn gebaseerd op gemiddelden die in de praktijk kunnen verschillen, maar een goede indicatie bieden van een maandelijks huishoudboekje. Het huishoudboekje biedt daardoor inzicht in het effect dat zowel landelijke als gemeentelijke regelingen hebben op het saldo van de verschillende huishoudens. Door de regelingen te berekenen voor meerdere inkomensgroepen wordt duidelijk tot welk inkomen een huishouden recht heeft op een regeling en wat dit betekent voor het saldo. Het huishoudboekje maakt daarnaast ook de verschillen tussen de huishoudens duidelijk; waar sommige huishoudens door landelijke regelingen al een positief saldo hebben, zijn andere huishoudens met hetzelfde inkomen uit loon niet in staat een positief saldo te halen. Dit biedt inzicht in de mogelijkheid om de inzet van gemeentelijke regelingen te verbeteren.

³ Sociaal en Cultureel Planbureau (2023): [Op weg naar een nieuwe armoedegrens](#).

2.2 Methoden voor het in kaart brengen van de benutting minimaregelingen

Om inzicht te krijgen in de benutting van de minimaregelingen leggen we de cijfers over het gebruik van de minimaregelingen van de gemeente Midden-Drenthe naast de rechthebbende populatie volgens de lage inkomenscijfers van het CBS. De meest recente inkomenscijfers van het CBS hebben betrekking op 2022. Daarom berekenen we de benutting van de minimaregelingen voor de jaren 2020, 2021 en 2022. De benutting van de minimaregelingen in 2023 wordt alleen in absolute aantallen meegenomen. Het gebruik van de cijfers van het CBS heeft enkele beperkingen. Zo worden de cijfers afgerond op honderdtallen. Wat ervoor zorgt dat de benutting zowel iets hoger als iets lager kan uitvallen dan in onze cijfers wordt vermeld. Ook sluiten de achtergrondvariabelen die bij het CBS beschikbaar zijn niet één op één aan bij de voorwaarden die door de gemeente worden gesteld aan de minimaregelingen. Zo geldt voor een aantal minimaregelingen bijvoorbeeld een vermogenscheck. Het CBS biedt geen inzicht in deze data. Ondanks deze beperkingen proberen we de best mogelijke benadering van het aantal rechthebbende inwoners te maken.

Overlapping benutting minimaregelingen

Naast een vergelijking van het gebruik van de minimaregelingen met de rechthebbende populatie, kijken we ook naar de overlap in het gebruik van verschillende minimaregelingen. Per uniek klantnummer is gekeken naar de minimaregelingen waar gebruik van wordt gemaakt.

2.3 Samenwerking met ervaringsdeskundige co-onderzoekers

Het analyseren en verbeteren van minimabeleid kunnen we niet enkel op basis van cijfers doen. Het is belangrijk om naast de cijfers te onderzoeken hoe het beleid wordt ervaren. De effecten van minimabeleid zijn namelijk breder dan de effecten in de portemonnee. Daarom zijn we in gesprek gegaan met ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede en sociale uitsluiting. Samen met hen hebben we naar de minimaregelingen op de website van de gemeente Midden-Drenthe gekeken. We hebben hen gevraagd wat hen opviel, wat er beter kon en wat er eventueel miste in het minimabeleid van de gemeente Midden-Drenthe. De uitkomsten van deze gesprekken komen op verschillende plaatsen in het rapport naar voren.

Daarnaast zijn we in gesprek gegaan met de leden van de minimaraad Midden-Drenthe. Jaap Smit-Venema is aangehaakt bij een overleg van de minimaraad. Hier is uitleg gegeven over de doelen van het onderzoek en om duiding van de eerste resultaten gevraagd. Hier kwamen waardevolle aandachtspunten voor de analyse uit. Richting de afsluiting van het onderzoek zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd aan de minimaraad. Hieruit zijn nog een aantal aandachtspunten naar voren gekomen, deze worden besproken in hoofdstuk 3.7.2. Ook zijn we in contact gebracht met de consultant zelfstandigen (Djoke Reitsma) in de gemeente. Zij ondersteunt ondernemers die te maken krijgen met financiële tegenslag en kon ons van waardevolle inzichten bieden in de regelingen die beschikbaar zijn voor zelfstandigen. Deze inzichten zijn vervolgens geïnterpreteerd met onze ervaringsdeskundige co-onderzoekers die tevens ervaring hebben met minimaregelingen voor zelfstandigen.

2.4 Formulering verbeterscenario's

Op basis van de cijfermatige resultaten en de input van de ervaringsdeskundigen dragen we een aantal verbeterscenario's aan. Deze verbeterscenario's zijn doorgelopen met de

gemeente Midden-Drenthe. Er is besproken wat deze scenario's inhouden en wat het doorvoeren van deze scenario's zou betekenen.

3. Resultaten

3.1 Huishoudboekjes minimahuishoudens in 2023 en 2024

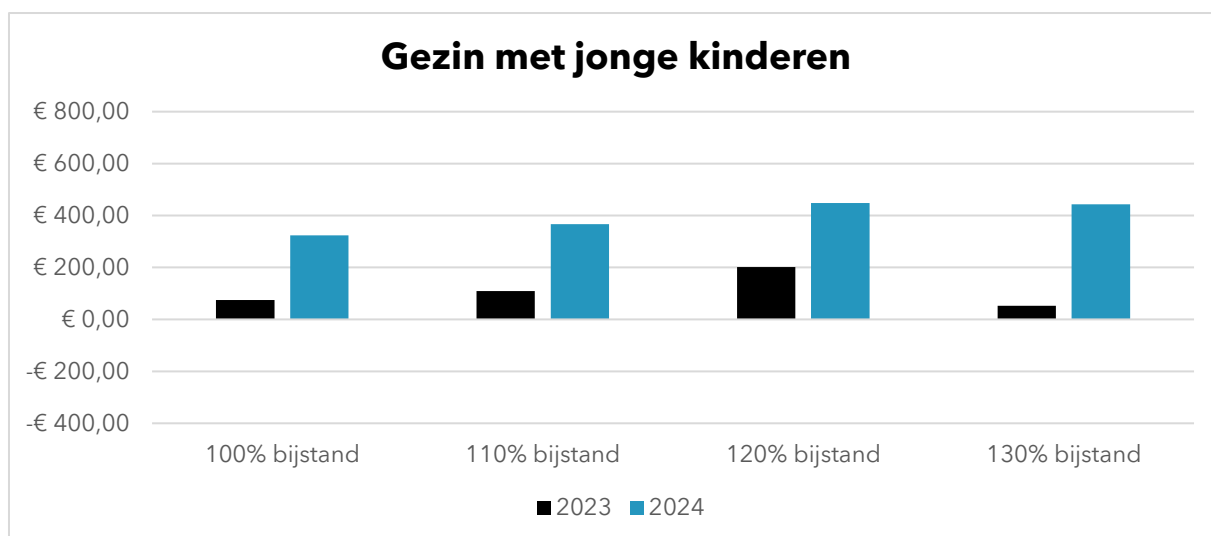
Om te meten wat het effect is van de verschillende gemeentelijke en landelijke regelingen is er een huishoudboekje opgesteld voor één maand. Door de bedragen van de regelingen toe te voegen aan het huishoudboekje is te zien wat de invloed hiervan is op het maandelijkse saldo. De in het onderzoek gebruikte huishoudboekjes zijn gebaseerd op de minimumvoorbeeldbegroting uit het rapport 'Op weg naar een nieuwe armoedegrens' van de Commissie Sociaal Minimum. De bedragen uit deze voorbeeldbegroting zijn per gezinssituatie herrekend om de minimale kosten van het bestaan weer te geven. Het onderzoek is uitgevoerd met als doel vanuit het perspectief van de inwoner te meten wat het effect is van zowel gemeentelijke als landelijke regelingen. Om te bepalen op welke gemeentelijke regelingen de huishoudens recht hebben is gebruik gemaakt van informatie die de inwoner kan vinden op de gemeentelijke website.

Bevindingen:

1. Alleenstaanden kunnen het moeilijkst rondkomen. Zij hebben vooral in de allerlaagste inkomensgroepen geen verbetering van hun financiële positie meegemaakt, terwijl verder iedere inkomensgroep voor iedere samenstelling van het huishouden er iets (althoewel soms weinig) op vooruit ging.
2. De positie van gezinnen met oudere kinderen is t.o.v. 2023 het meest verbeterd; van structureel niet kunnen rondkomen naar maandelijks geld overhouden.
3. Huishoudens die meer gingen verdienen, hielden in 2023 over het algemeen niet meer geld over aan het einde van de maand. In 2024 is dat wel het geval, behalve bij de alleenstaanden en in minimale mate bij de gezinnen met oudere kinderen. Toch zien we in 2024 voor ieder huishoudtype nog ergens een daling in het maandelijkse saldo bij een stijging van het inkomen. Dit is vaak bij de stijging van het inkomen van 100 naar 110 procent van de bijstandsnorm. En bij een stijging van het inkomen van 120 naar 130 procent van de bijstandsnorm. Beginnen met werken of meer gaan werken kan in sommige gevallen dus financieel onvoordelig zijn. Bij de inkomenssprong van 120 naar 130 procent van de bijstandsnorm zijn wegvallende gemeentelijke minimaregelingen een van de oorzaken voor de financiële achteruitgang.
4. Alleenstaanden met jonge kinderen en gezinnen met jonge kinderen stonden er in 2023 het beste voor en dit patroon is verder doorgezet in 2024.

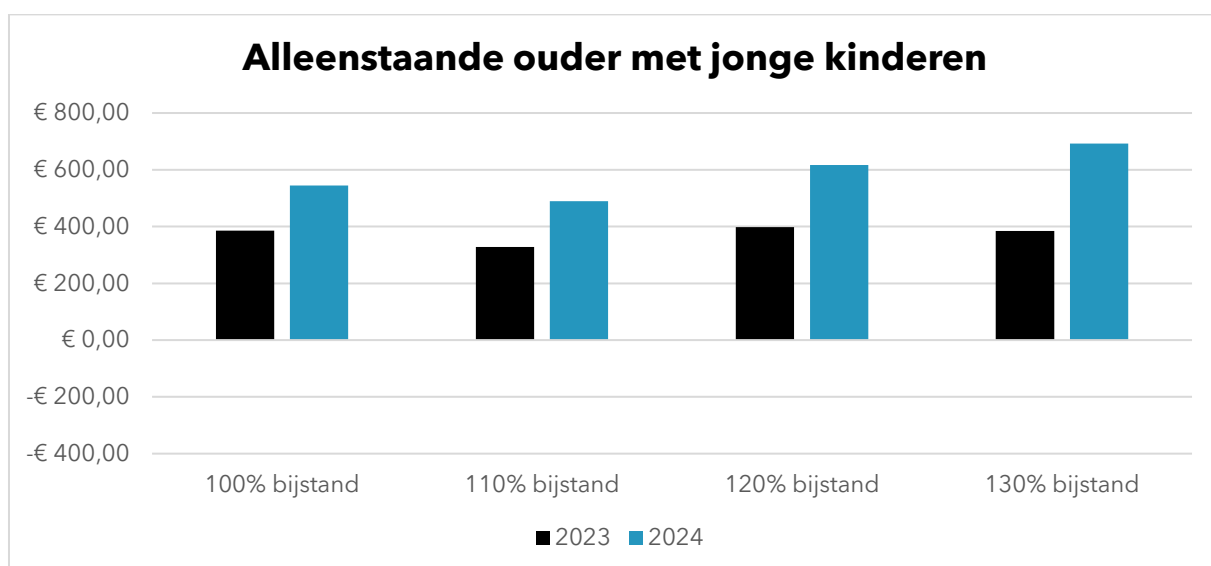
Het globale patroon is dat in 2024 meer mensen meer financiële ruimte hebben. Dit is een goede ontwikkeling, aangezien in 2023 met name gezinnen met oudere kinderen en alleenstaanden structureel geld te kort kwamen op alle inkomensniveaus. Grotere buffers aan het einde van de maand zorgen voor minder geldstress en daaraan gerelateerde problematiek.

De situatie van alleenstaanden verdient speciale aandacht van de gemeente, aangezien zij duidelijk de minst gunstige positie hebben t.o.v. de rest van de huishoudens. Tegelijkertijd moet het globale, stijgende patroon van de andere huishoudens in stand worden gehouden. Een positieve ontwikkeling van het ene op het andere jaar is goed nieuws, maar betekent nog geen structurele verbetering. Hier is langdurige aandacht voor nodig. Dit zijn belangrijke aandachtspunten voor de gemeente.

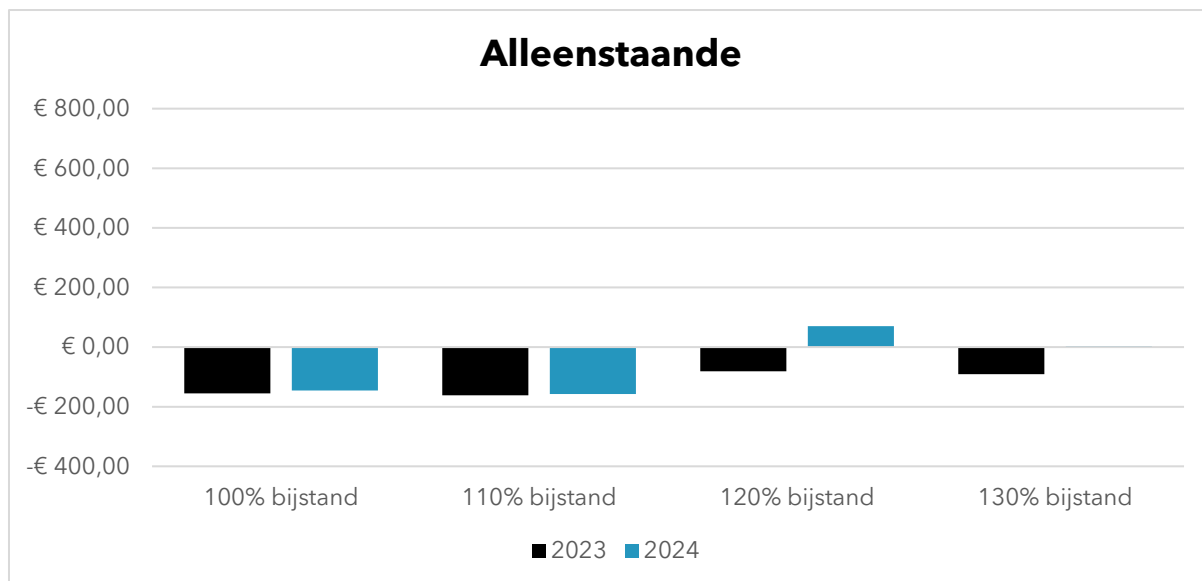
Figuur 1: Saldo na inkomsten en uitgaven van een gezin met jonge kinderen

Ten opzichte van 2023 heeft het gezin met jonge kinderen in 2024 een betere financiële situatie. Door de stijging van de huurtoeslag, kinderbijslag en het kindgebonden budget, heeft deze groep een hoger inkomen en dus meer bestedingsruimte.

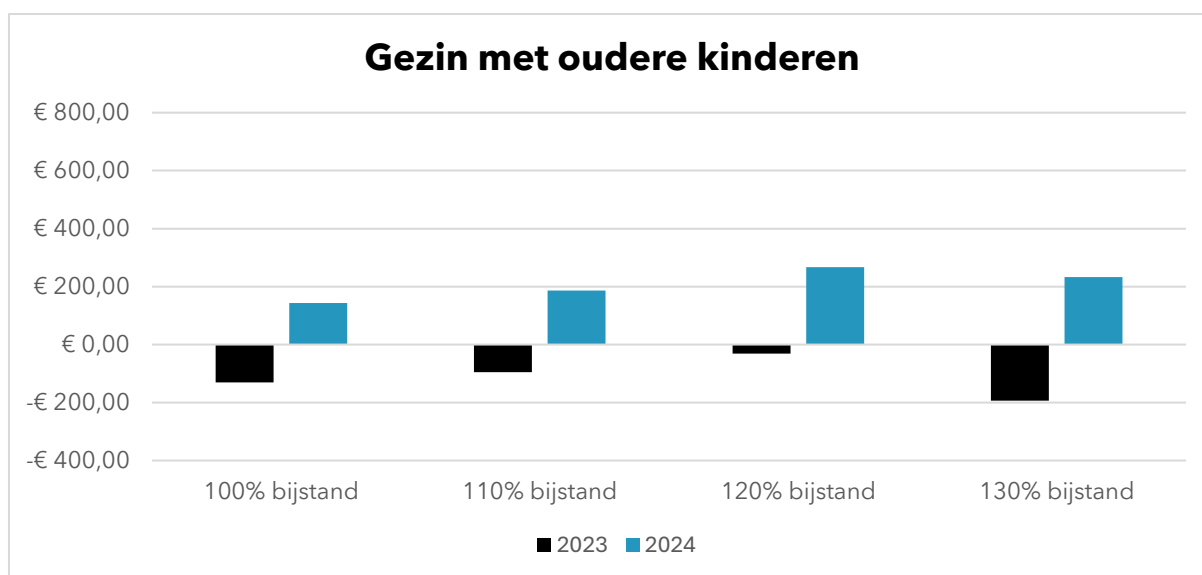
Figuur 2: Saldo na inkomsten en uitgaven van een alleenstaande ouder met jonge kinderen

De situatie van de alleenstaande ouder is eveneens verbeterd ten opzichte van 2023 door de stijging van de huurtoeslag, kinderbijslag en het kindgebonden budget.

Figuur 3: Saldo na inkomsten en uitgaven van een alleenstaande

Voor de alleenstaanden is er in 2024 pas boven 120% van de bijstandsnorm een verbetering van de financiën. Dit is het gevolg van de stijging van de huurtoeslag en het minimumloon. Dit heeft bij de lagere inkomens, 100% en 110%, minder effect door het wegvallen van de energietoeslag en de verlaging van de zorgtoeslag.

Figuur 4: Saldo na inkomsten en uitgaven van een gezin met oudere kinderen

Het gezin met oudere kinderen heeft in 2024 een betere financiële situatie. Door de stijging van de huurtoeslag, kinderbijslag en het kindgebonden budget (€213), heeft deze groep een hoger inkomen en dus meer bestedingsruimte.

Huishoudens met een middeninkomen hebben geen recht op de gemeentelijke minimaregelingen. Wel hebben zij in 2024 allemaal een positief saldo aan het einde van de maand. In 2023 was dat nog niet in alle gevallen zo. Dit komt met name door de verhoging van de arbeidskorting en het kindgebonden budget. In bijlage 1 zijn de huishoudboekjes in te zien van huishoudens met een inkomen tot 150% van het sociale minimum.

3.2 Huidige minimaregelingen in Midden-Drenthe

De gemeente Midden-Drenthe kent per 1 januari 2024 de volgende inkomensnormen voor inwoners met een laag inkomen:

Situatie	Percentage bijstandsnorm			
	100%	110%	120%	130%
Alleenstaanden	€1219,64	€1341,60	€1463,57	€1585,53
Alleenstaande ouders	€1306,76	€1437,44	€1568,11	€1698,79
(Echt)Paren	€1742,34	€1916,57	€2090,81	€2265,04

Tabel 1: Grensbedragen van de inkomensnormen voor minimaregelingen

Landelijk is het normbedrag voor alleenstaanden en alleenstaande ouders gelijk. Midden-Drenthe hanteert voor alleenstaande ouders een ander normbedrag, namelijk 75% van het normbedrag voor (echt)paren.

De normbedragen voor maximaal vermogen voor minimaregelingen zijn:

Alleenstaande	€7.575,-
Alleenstaande ouder	€15.150,-
(Echt)Paren	€15.150,-
Maximaal vermogen uit eigen woning	€63.900,-

Tabel 2: Vermogensgrenzen minimaregelingen

De gemeente Midden-Drenthe kent de volgende minimaregelingen voor inwoners met een laag inkomen:

Minimaregeling	Inkomensnorm en referteperiode	Voorwaarden	Bijzonderheden	Vergoeding
Uitkering voor activiteiten	120% 3 Maanden	Aanvrager: 21 of ouder. Thuiswonende 18-plussers tellen mee als gezinslid, vragen niet zelf aan.	Geeft automatisch recht op het kindpakket	€165
Jeugdfonds Sport en Cultuur	120% 3 Maanden	Aanvrager: 21 of ouder. Kind: 4-17 jaar.		€300 voor sport €500 voor cultuur
Bartje leert Zwemmen	120% 3 Maanden	Aanvrager: 21 of ouder. Kind: 5-18 jaar.	24 maanden voor A,B,C	

Schoolkosten-regeling	120% 3 Maanden	Aanvrager: 21 of ouder. Voor kinderen in het voortgezet onderwijs zonder studiefinanciering tot 18 jaar.	Ook voor MBO, HBO of WO	€250,- voor brugklas €100,- voor volgende klassen
Computer-regeling	120% 3 Maanden	Aanvrager: 21 of ouder. 1 keer per 4 jaar aanvragen, mits volledig afbetaald. Alleen in uiterste nood.	Is een renteloze lening, afbetaling in 36 maanden, €12,50 per maand	Maximaal €450,-
Bijzondere bijstand	Draagkracht/ Laag inkomen	Aanvrager: 18 of ouder. Nederlander of verblijfs-vergunning. Geen voorliggende voorzieningen.	Ook aan te vragen voor ondersteuning levens-onderhoud van 18 tot 21-jarigen.	Afhankelijk van situatie
Duurzame gebruiks-goederen	120% 1 Jaar	Gelijk aan Bijzondere bijstand. Maximaal 1 keer per jaar, tenzij nodig voor ander product. Per product 1 keer per 7 jaar aanvragen.		Uitgekeerde bedrag is conform de NIBUD norm voor het product.
Individuele inkomens-toeslag	110% 3 Jaar	Aanvrager: 21 jaar tot AOW-leeftijd. Voldoende geprobeerd om inkomen te verbeteren. Geen zicht op verbetering van inkomen.		Alleenstaande: €498,06 Alleenstaande ouder: €638,19 (Echt)Paar: €711,73

Kwijtschelding gemeentelijke belasting	100% Geen	Laag inkomen Geen eigen vermogen	Waterschaps-belasting moet via waterschap	Gehele kwijtschelding
Collectieve zorg-verzekering	130% Geen	Aanvrager: 18 of ouder Geen student Geen betalings-achterstand of schulden bij vorige verzekeraar.	Niet gedetineerd Niet in inrichting, AZC of sociowoning	Gemeentelijke bijdrage van €6,75 voor basis 1 en 2, €10,- voor basis 3
Zorgkosten-regeling niet vergoede zorgkosten	130% Geen	Laag inkomen en hoge zorgkosten. Minimaal €75,- zelf betaald.	Max 1 keer per jaar. Vergoeding voor fysiotherapie, specialistische zorg, brillen of lenzen, steunzolen.	€250,-
Zorgkosten-regeling eigen risico	130% Geen	Laag inkomen en hoge zorgkosten. Minimaal €200,- aan eigen risico zelf betaald.	Vergoeding voor een deel van het eigen risico.	€100,-

Tabel 3: Overzicht minimaregelingen gemeente Midden-Drenthe

3.3 Effect van minimaregelingen in Midden-Drenthe

In totaal zijn in de tabel hierboven twaalf regelingen te onderscheiden, waarvan een aantal bij elkaar horen. Wanneer we de regelingen clusteren blijven er negen over, die wij hieronder kort uiteenzetten.

3.3.1 Beschrijving van de beschikbare minimaregelingen

De **bijzondere bijstand** is een regeling uit de participatiewet die wordt uitgevoerd door de gemeente. Het doel van de regeling is het bieden van bijstand aan huishoudens die door bijzondere omstandigheden onverwachte kosten moeten maken waarvoor ze over geen, of weinig, financiële draagkracht beschikken. Het effect van de bijzondere bijstand is het bieden van bestaanszekerheid door het wegnemen van onverwachte kosten.

De **bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen** is een regeling die door de gemeente wordt uitgevoerd als onderdeel van de bijzondere bijstand. Het doel van de regeling is het bieden van financiële ondersteuning bij de reparatie of vervanging van duurzame gebruiksgoederen: wasmachine, koel/vriescombinatie, kooktoestel, stofzuiger, televisie, bed, matras, lattenbodemp en (gas)kachel. Het effect van de bijzondere bijstand

duurzame gebruiksgoederen is gelijk aan de bijzonder bijstand: het biedt bestaanszekerheid door het wegnemen van onverwachte kosten.

De **collectieve zorgverzekering** is een regeling van de gemeente waarin mensen met weinig inkomen en weinig tot geen eigen vermogen korting kunnen krijgen op hun premie en gebruik kunnen maken van de gemeentepolis. Deze polis is een uitgebreide versie van de normale polis en biedt, in de uitgebreide variant, een volledige dekking voor een breed scala aan zorgkosten. Het eigen risico wordt niet veranderd: dit blijft hetzelfde bedrag. Het effect van de collectieve zorgverzekering zal per deelnemer verschillen. Wanneer men weinig tot geen zorg nodig heeft, is de kostenreductie minimaal. Wanneer men een hoge zorgvraag heeft, biedt de uitgebreide polis door de volledige dekking van veel zorgkosten een kostenreductie. Daarnaast zijn polissen met een vergelijkbare dekking een stuk duurder waardoor de deelnemers eveneens goedkoper uit zijn.

Energietoeslag werd uitgekeerd aan huishoudens met weinig geld, om zo de hogere energiekosten op te vangen: het gaat hier om een *bedrag om niet*, omdat het geld simpelweg gestort wordt op iemands rekening. De energietoeslag wordt in 2024 niet meer uitgekeerd. Het effect van de energietoeslag is het vergroten van de bestedingsruimte van de ontvanger.

Iemand kan eens per twaalf maanden een **individuele inkomenstoeslag** krijgen wanneer deze persoon een langere tijd (minimaal drie jaar) weinig eigen inkomen heeft en het ook niet aannemelijk is dat dit binnenkort gaat veranderen. Een individuele inkomenstoeslag is een bepaald bedrag dat wordt gestort op iemands rekening: het geld is niet bedoeld voor specifieke uitgaven en kan dus naar eigen invulling besteed worden. Het effect van de individuele inkomenstoeslag is het vergroten van de bestedingsruimte van de ontvanger.

Het **kindpakket** bestaat uit drie verschillende regelingen: gratis zwemles (Bartje Leert Zwemmen), een vergoeding voor sport en hobby (Jeugdfonds Sport en Cultuur) en een schoolkostenregeling. Deze drie regelingen zijn allemaal bedoeld voor huishoudens met een laag inkomen (minimaal drie maanden 120% van de bijstandsnorm), waardoor kinderen niet dezelfde kansen krijgen om bijvoorbeeld zwemles te volgen of mee te doen met schoolactiviteiten. De zwemlessen worden gratis aangeboden en de bijdragen voor sport en cultuur worden direct aan de club of vereniging betaald, in plaats van aan de aanvrager. Zo wordt de drempel voor het ondernemen van activiteiten en het leren van zwemmen of andere sporten verlaagd. De schoolkostenregeling biedt ondersteuning in de vorm van een bedrag. Het gaat hier om 250 euro als een kind naar de brugklas gaat. Ieder volgend jaar dat het kind naar school gaat (middelbare school, mbo, hbo of wo) kan een bedrag van 100 euro worden aangevraagd, tot het kind 18 jaar is. Het effect van deze regelingen is het verminderen van kosten voor het huishouden.

Een **lening voor een computer** kan aangevraagd worden als een volwassene of kind een computer nodig heeft voor school of integratie, maar weinig geld ter beschikking heeft. In dit geval kan dit huishouden een renteloze lening voor een computer aanvragen, waarbij iemand voor maximaal 3 jaar €12,50 per maand afbetaalt (totaal max. 450 euro). De computer is daarna het eigendom van de aanvrager. Het effect van de lening voor een computer is het mogelijk maken van de aankoop van een computer wanneer daar geen financiële draagkracht voor is. Het gaat hier niet om een regeling die het besteedbaar inkomen vergroot of kosten vermindert, het bedrag moet worden afbetaald.

De uitkering voor activiteiten kan gegeven worden aan mensen die zelf weinig inkomen en eigen vermogen hebben, om zo toch mee te kunnen doen in de samenleving. Het gaat

om 165 euro per jaar, dat ieder lid van een huishouden kan aanvragen, om het vervolgens te gebruiken voor sportieve, educatieve en sociaal-culturele activiteiten. Het effect van de uitkering voor activiteiten is het dekken van kosten voor activiteiten.

De **zorgkostenregeling** kan worden aangevraagd wanneer iemand een laag inkomen en weinig vermogen heeft, om zo de kosten voor deze zorg te verminderen. Zo kan een regeling worden aangevraagd voor wmo-voorzieningen, niet-vergoede zorgkosten, een deel van het eigen risico en meer. Om recht te hebben op de vergoedingen moeten de kosten al zijn gemaakt, deze worden dan deels vergoed. Het effect van de zorgkostenregeling is dus kostendekkend.

3.3.2 Indeling van de regelingen in Midden-Drenthe

In de onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt welke soorten minimaregelingen de gemeente Midden-Drenthe aanbiedt. De indeling is gemaakt op basis van het effect dat de regeling heeft op het huishoudboekje van het huishouden. De energietoeslag is niet opgenomen in deze tabel, omdat deze in 2024 niet meer wordt uitgekeerd.

Kostendekkende regeling	Bestedingsruimte verhogende regeling
Duurzame gebruiksgoederen	Individuele inkomenstoeslag
Collectieve zorgverzekering	Bijzondere bijstand**
Zorgkostenregeling niet vergoede zorgkosten en eigen risico	
Uitkering voor activiteiten	
Computerregeling*	
Schoolkostenregeling	
Bartje leert zwemmen	
Jeugdfonds Sport en Cultuur	

Tabel 4: Minimaregelingen naar soorten effecten

*Kosten worden bij in de vorm van een lening gedekt.

** In sommige gevallen wordt de bijzondere bijstand uitgevoerd als een bestedingsruimte verhogende maatregel. Dit kan bijvoorbeeld wanneer er een onverwachte stijging is in de woonkosten of wanneer inkomsten onverwacht wegvallen. Inwoners kunnen dan een maandelijks bedrag ontvangen vanuit de bijzondere bijstand tot er een gepaste oplossing gevonden is.

3.4 Regelingen voor ondernemers

Voor ondernemers voert de gemeente de regelingen uit die voortkomen uit het 'Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004'. Dit doen alle gemeenten in Nederland, er zijn geen

gemeenten die nog extra regelingen bieden. Wat een aantal gemeenten wel doet, is op hun website een overzicht bieden van de mogelijkheden die de wet biedt. Zo kan een ondernemer niet alleen een beroep doen op de wet voor bijstand; het is bijvoorbeeld ook mogelijk om een startkrediet aan te vragen of een krediet voor een bestaand bedrijf. Door deze opties ook te benoemen op de website worden ondernemers beter geïnformeerd over de mogelijkheden. In de huidige situatie lijkt de gemeente alleen bijstand te bieden.

Uit gesprek met de consulent zelfstandigen komt naar voren dat zelfstandigen de weg naar de gemeente wel weten te vinden. Daarnaast helpen de korte lijntjes tussen de verschillende afdelingen van de gemeente met het snel doorverwijzen van zelfstandigen of aspirant-zelfstandigen.

Wat voor veel zelfstandigen een probleem is/kan zijn, zijn de inkomensnormen voor de gemeentelijke toeslagen. Doordat ze qua inkomen net boven de normen zitten, komen ze niet in aanmerking voor ondersteuning door de gemeente. Echter, doordat ze wel te maken hebben met extra kosten voor bedrijfsvoering, hebben veel zelfstandigen een laag besteedbaar inkomen en behoren daardoor in werkelijkheid tot de groep werkende armen. Om dit probleem te ondervangen kijkt de gemeente naar het netto inkomen van ondernemers (dus minus de bedrijfsvoeringskosten).

Een aanvullend punt is dat veel, al dan niet beginnende, zelfstandigen niet altijd beschikken over voldoende kennis en kunde voor het voeren van een goede bedrijfsadministratie. Dit kan ernstige gevolgen hebben. Het zou van waarde kunnen zijn om te onderzoeken of de gemeente hierin een begeleidende rol zou kunnen spelen. Naast de economische voordelen, vergroot een betere administratie de slagingskans van een bedrijf. Dit kan kostenreductie in ondersteuning tot gevolg van hebben.

3.5 Benutting van minimaregelingen in Midden-Drenthe

Voor elke regeling is op basis van cijfers van het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) een inschatting gemaakt van de rechthebbende populatie in Midden-Drenthe in 2020, 2021 en 2022. Afhankelijk van de voorwaarden van de regelingen kan het hierbij gaan om huishoudens of personen (volwassenen en/of kinderen). Door deze cijfers te vergelijken met het aantal toekenningen of uitbetalingen is het mogelijk een inschatting te maken welk percentage van de rechthebbende bevolking gebruik maakt van de regelingen. Er zijn een aantal kanttekeningen te plaatsen bij deze methode.

- Ten eerste zijn sommige regelingen bedoeld voor mensen in een specifieke situatie. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen. Deze is alleen van toepassing wanneer een huishouden te maken heeft met een kapot gebruiksvoorwerp. Er zijn geen cijfers die inzicht geven in het aantal keren dat een huishouden hier mee te maken krijgt. Hierdoor is de daadwerkelijke benutting moeilijk in kaart te brengen.
- Ook gelden er voor een aantal regelingen voorwaarden waarover geen data beschikbaar zijn, zoals de vermogenscheck. Op basis van de cijfers van het CBS zullen we de rechthebbende populatie bij de regelingen met een vermogenscheck overschatten. En daarmee de benutting onderschatten.
- Tenslotte hebben we te maken met de afrondingen van het CBS. Het CBS rond haar cijfers af op honderdtallen. Dat betekent dat de rechthebbende populatie 50 huishoudens of personen hoger of lager kan liggen dan het daadwerkelijke aantal. Dit verschil kan aanzienlijk uitmaken voor de benuttingspercentages.

De benuttingscijfers in het onderstaande hoofdstuk moeten dan ook gezien worden als een schets van de benutting van de minimaregelingen in de gemeente Midden-Drenthe. Met deze reden zullen de benuttingscijfers van alle regelingen worden voorzien van een duiding. Voor 2023 hebben we geen cijfers over de potentiële doelgroep en kunnen we dus nog geen benutting berekenen. Wel benoemen we het absolute bereik van de regelingen in 2023. In hoofdstuk 3.6 gaan we in op de mogelijkheden om het bereik van de regelingen te vergroten.

3.5.1 Uitkering voor activiteiten

Figuur 5: Benutting uitkering voor activiteiten

Jaar	Doelgroep <i>Aantal personen in een huishouden met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum⁴</i>	Bereik
2020	2.200	1.061 personen
2021	2.000	996 personen
2022	2.000	962 personen
2023	-	1.057 personen

Tabel 5: Doelgroep en bereik uitkering voor activiteiten

Om de benutting van de uitkering voor activiteiten te berekenen, kijken we naar het aantal personen met een inkomen tot 120% van het sociale minimum⁵. De geschatte benutting van deze regeling in 2022 ligt op 48%. Dat is ongeveer even hoog als in 2020 en 2021. Het absolute aantal keren dat de uitkering voor activiteiten is uitbetaald is iets gedaald in 2021 en 2022 ten opzichte van 2020. In 2023 was het aantal toekenningen van deze activiteit weer wat hoger.

Omdat er geen aanvullende voorwaarden aan de uitkering voor activiteiten verbonden zijn, verwachten we dat deze benuttingscijfers een goede inschatting geven van de benutting van deze regeling. Ook zijn de voorwaarden waaraan men moet voldoen betrekkelijk coulant. De gemeente kan voor deze regeling dan ook streven naar een hogere benutting.

⁴ De gemeente Midden-Drenthe houdt sinds 2022 voor eenoudergezinnen een aangepaste inkomensgrens aan. Deze aangepaste inkomensgrens ligt dichterbij 130% van het sociale minimum dan bij 120% van het sociale minimum. Daarom gebruiken we bij de regelingen met een inkomensgrens van 120% van het sociale minimum voor de eenoudergezinnen 130% als inkomensgrens om de potentiële rechthebbenden in 2022 te berekenen.

⁵ Idem.

3.5.2 Bartje leert zwemmen

Figuur 6: Benutting Bartje leert zwemmen

Jaar	Doelgroep <i>Aantal kinderen van 5 t/m 7 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	67	36 kinderen
2021	50	29 kinderen
2022	50	30 kinderen
2023	-	31 kinderen

Tabel 6: Doelgroep en bereik Bartje leert zwemmen

Om de benutting van de uitkering voor zwemlessen (Bartje leert zwemmen) te berekenen kijken we naar een schatting van het aantal kinderen van 5 t/m 7 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociale minimum. In 2022 spreken we van een benutting van 60%. De benutting van deze regeling is in de afgelopen drie jaren relatief toegenomen. De absolute benutting lag in 2020 iets hoger. In 2023 was de absolute benutting ongeveer gelijk aan de benutting in 2021 en 2022.

De regeling Bartje leert zwemmen lijkt goed benut te worden. De ervaringsdeskundige co-onderzoekers geven aan dat de benutting wellicht verhoogd zou kunnen worden door de regeling niet alleen bij zwembaden in Midden-Drenthe aan te bieden. Voor sommige ouders kan het bijvoorbeeld praktischer zijn om hun kinderen zwemles te laten volgen in een andere plaats (buiten de gemeente).

3.5.3 Bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen

Figuur 7: Benutting bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen

Jaar	Doelgroep <i>Aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	1.400	56 huishoudens
2021	1.300	62 huishoudens
2022	1.200	59 huishoudens
2023	-	63 huishoudens

Tabel 7: Doelgroep en bereik bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen

Voor de berekening van de benutting van de bijzondere bijstand duurzame goederen kijken we naar het aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociale minimum. De bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen heeft in 2022 een benutting van 5%. Deze benutting is ongeveer even hoog als in 2021 en iets hoger dan in 2020. In absolute aantallen is de benutting in 2023 lichtelijk gestegen ten opzichte van eerdere jaren.

De regeling bijzondere bijstand duurzame goederen is bedoeld voor het vervangen van kapotte huishoudelijke apparaten zoals wasmachines, koelkasten en gasfornuizen. De regeling zal dus slechts incidenteel aangevraagd kunnen worden en nodig zijn. Hoewel de benutting dus ogenschijnlijk laag is, past deze wel bij de aard van deze regeling.

3.5.4 Compensatie eigen risico

Figuur 8: Benutting compensatie eigen risico

Jaar	Doelgroep <i>Aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	1.700	314 huishoudens
2021	1.600	339 huishoudens
2022	1.600	334 huishoudens
2023	-	312 huishoudens

Tabel 8: Doelgroep en bereik compensatie eigen risico

Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociale minimum kunnen aanspraak maken op de compensatie van het eigen risico. Deze regeling zal echter niet op alle huishoudens van toepassing zijn en is met name ingericht voor huishoudens met (hoge) zorgkosten. Omdat we geen zicht hebben op de omvang van deze groep, maken we voor de berekening van de benutting gebruik van de totale groep huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociale minimum. In 2022 was de benutting van de compensatie van het eigen risico 21%. In 2021 was dat ook het geval en in 2020 lag deze iets lager. In 2023 maakten iets minder huishoudens gebruik van de compensatie voor het eigen risico.

De compensatie eigen risico kan alleen worden aangevraagd als men meer dan €200,- van het eigen risico heeft betaald. Niet iedereen van de potentiële doelgroep kan deze regeling dus aanvragen. Echter, het hoge gemiddelde zorggebruik van de inwoners met een laag inkomen⁶ doet vermoeden dat de benutting aan de lage kant is.

⁶ CBS (2023): [Basisverzekering \(Zvw\); kosten per persoon, inkomen.](#)

3.5.5 Compensatie niet vergoede zorgkosten

Figuur 9: Benutting compensatie niet vergoede zorgkosten

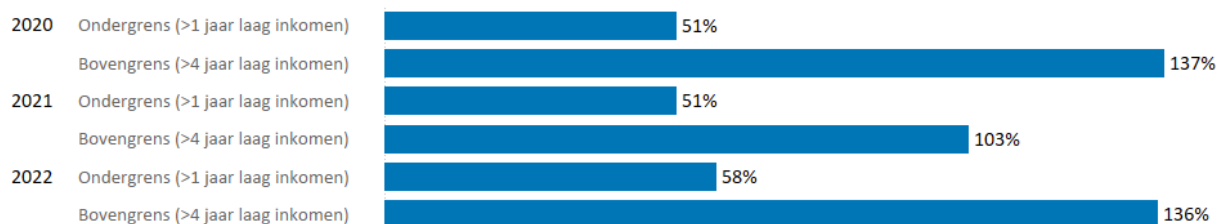
Jaar	Doelgroep <i>Aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	1.700	327 huishoudens
2021	1.600	357 huishoudens
2022	1.600	349 huishoudens
2023	-	325 huishoudens

Tabel 9: Doelgroep en bereik compensatie niet vergoede zorgkosten

Huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociale minimum kunnen aanspraak maken op de compensatie van niet vergoede zorgkosten. Deze regeling is uiteraard alleen van toepassing op inwoners met niet vergoede zorgkosten. Ook op de omvang van deze groep hebben we geen zicht. Voor de berekening van de benutting gebruiken we de totale groep huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociale minimum. In 2022 was de benutting 22%. De benutting van deze compensatie ligt dus iets hoger dan de compensatie van het eigen risico. In 2021 was de benutting van deze regeling ook 22% en in 2020 lag deze iets lager. Ook van de compensatie van niet vergoede zorgkosten werd in absolute aantallen in 2023 minder vaak gebruik gemaakt.

Ook deze regeling is enkel van toepassing op een specifieke doelgroep. Dat maakt het moeilijk om de benuttingscijfers te duiden. Net als bij de compensatie van het eigen risico kunnen we wel stellen dat er waarschijnlijk enige onderbenutting van deze regeling is.

3.5.6 Individuele inkomenstoelag

Figuur 10: Benutting individuele inkomenstoelag

Jaar	Doelgroep <i>Aantal volwassenen (tot AOW-leeftijd) met een inkomen tot 110% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	Tenminste 1 jaar: 800	411 volwassenen
	Tenminste 4 jaar: 300	
2021	Tenminste 1 jaar: 800	411 volwassenen
	Tenminste 4 jaar: 400	
2022	Tenminste 1 jaar: 700	408 volwassenen
	Tenminste 4 jaar: 300	
2023	-	377 volwassenen

Tabel 10: Doelgroep en bereik individuele inkomenstoeslag

Om individuele inkomenstoeslag aan te kunnen vragen moet iemand ten minste 3 jaar op rij een inkomen hebben dat lager is dan 110% van het sociale minimum. Het CBS publiceert alleen cijfers over het aantal personen dat ten minste 1 of ten minste 4 jaar op rij moet rondkomen van een laag inkomen. Om inzicht te krijgen in de benutting van de individuele inkomenstoeslag, brengen we de benutting in kaart voor het aantal volwassenen (tot AOW-leeftijd) dat ten minste 4 of 1 jaar moet rondkomen van een inkomen tot 110% van het sociale minimum. De daadwerkelijke benutting zal ergens tussen deze twee percentages liggen, waarschijnlijk meer richting de bovengrens, maar niet boven de 100%.

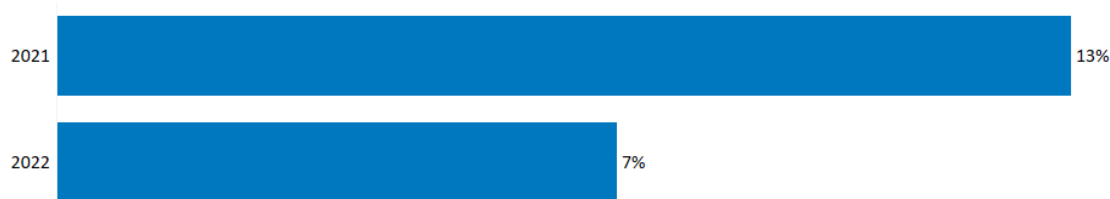
In 2021 was de relatieve benutting van de individuele inkomenstoeslag iets lager dan in 2022. In absolute aantallen is de benutting in 2021 en 2022 even hoog. In 2023 lag de absolute benutting van de individuele inkomenstoeslag iets lager. Op basis van deze cijfers verwachten we dat de benutting van de individuele inkomenstoeslag hoog is. De ervaringsdeskundige co-onderzoekers geven aan dat de individuele inkomenstoeslag onder mensen met een laag inkomen goed bekend is. Men wordt er bijvoorbeeld op gewezen door de inkomensconsulent.

3.5.7 Sportbon (Kindpakket) en Jeugdfonds Sport en Cultuur

Figuur 11: Benutting Sportbon (kindpakket)

In de bovenstaande figuur zien we de daadwerkelijke benutting van de Sportbon, oftewel het aandeel kinderen dat een Sportbon heeft ontvangen en daar ook gebruik van heeft gemaakt. In 2022 werd voor ongeveer 75% van de kinderen die daar recht op hadden een Sportbon aangevraagd. Ongeveer een derde van hen maakte ook daadwerkelijk gebruik van de Sportbon. Als we het aantal gebruikte Sportbonnen afzetten tegen de rechthebbende populatie, komen we op een benutting van 14%. Deze benutting van de Sportbonnen was in 2022 lager dan in 2021 en 2020.

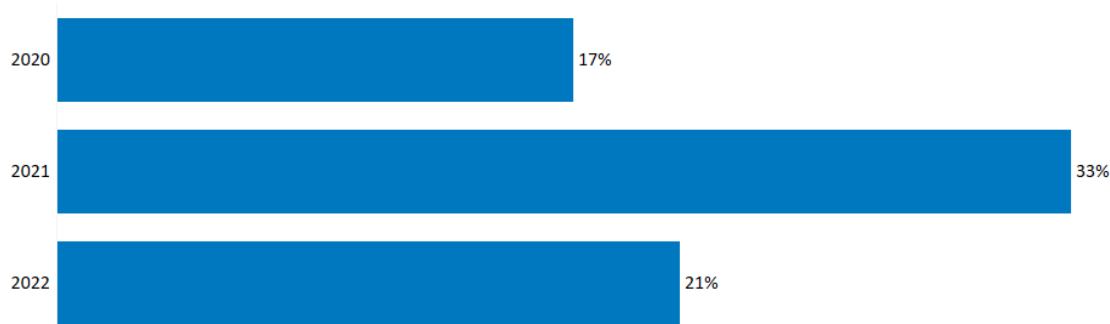

Figuur 12: Benutting Jeugdfonds Sport en Cultuur

Voor de benutting van het Jeugdfonds Sport en Cultuur kijken we ook naar het aantal kinderen in een huishouden met een inkomen tot 120% van het sociale minimum. Het gaat om een benutting van 9%. In 2021 lag zowel de absolute als de relatieve benutting hoger. In 2023 werd er een stuk vaker gebruik gemaakt van het Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Jaar	Doelgroep <i>Aantal kinderen in een huishouden met een inkomen tot 120% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	400	Sportbon: 68 kinderen
2021	300	Sportbon: 62 kinderen Jeugdfonds S&C: 38 kinderen
2022	400	Sportbon: 54 kinderen Jeugdfonds S&C: 27 kinderen
2023	-	Sportbon: 15 kinderen Jeugdfonds S&C: 103 kinderen

Tabel 11: Doelgroep en bereik Sportbon en Jeugdfonds Sport en Cultuur

Figuur 13: Benutting Sportbon en Jeugdfonds Sport en Cultuur

Jeugdfonds Sport en Cultuur gaat de Sportbon als minimaregeling vervangen. In 2022 was er nog geen samenwerking tussen de gemeente en het Jeugdfonds, maar het Jeugdfonds ondersteunde wel kinderen in dat jaar. Sommige kinderen maakten dus nog gebruik van de Sportbon in 2022. De voorwaarden voor beide regelingen zijn hetzelfde en het is zodoende logisch om de benutting van het Jeugdfonds en de Sportbon samen te nemen. Dit komt uit op een benutting van 21% in 2022. De totale absolute benutting in 2023 lag een stuk hoger (118 kinderen).

3.5.8 Kwijtscheldingen

Figuur 14: Benutting kwijtscheldingen

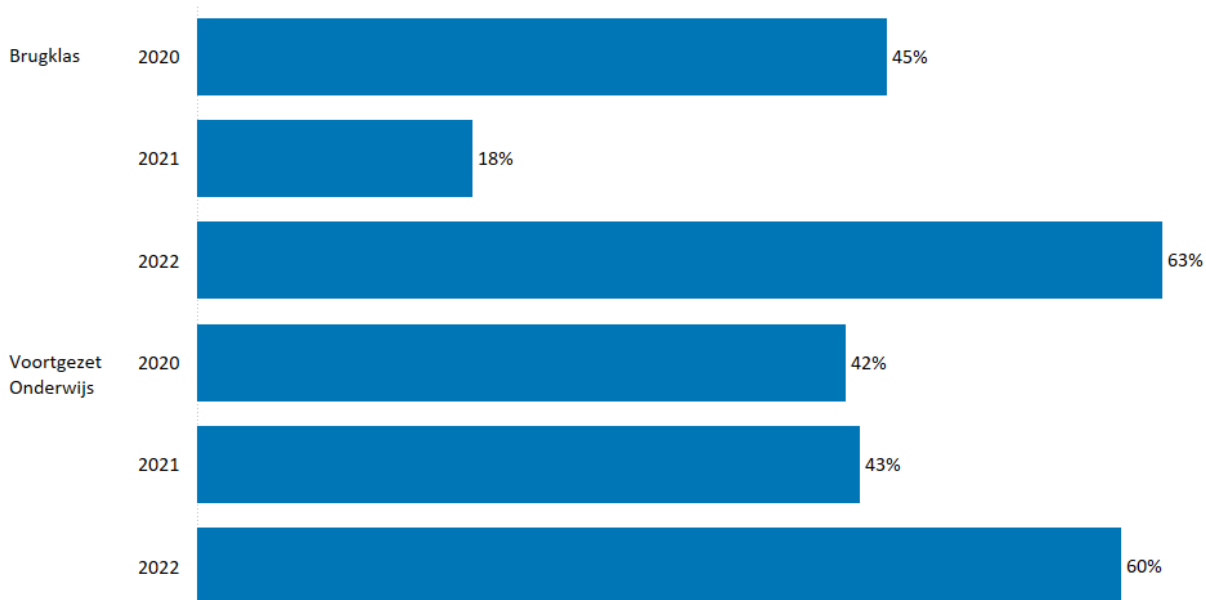
Jaar	Doelgroep <i>Aantal huishoudens met een inkomen tot 100% van het sociale minimum</i>	Bereik
2020	700	408 huishoudens
2021	600	427 huishoudens
2022	600	358 huishoudens
2023	-	388 huishoudens

Tabel 12: Doelgroep en bereik kwijtscheldingen

Huishoudens met een inkomen tot het sociale minimum kunnen kwijtschelding aanvragen voor de gemeentelijke belastingen. We zien in 2022 bij deze regeling een benutting van 60%. In 2021 lag deze benutting een stuk hoger. Toen kreeg 71% van de rechthebbende populatie vrijstelling van de gemeentelijke belastingen. In 2023 was de absolute benutting van de kwijtschelding weer iets hoger dan in 2022.

De inkomensgrens voor de kwijtscheldingen ligt vrij laag en het te besparen bedrag is relatief hoog. De benutting van deze regeling is dan ook lager dan verwacht.

3.5.9 Schoolkostenregeling

Figuur 15: Benutting schoolkostenregelingen

	Jaar	Doelgroep <i>Aantal kinderen (12 of 13-17 jaar) in huishoudens met een inkomen tot 120% sociaal minimum</i>	Bereik
Brugklas	2020	22	10 kinderen
	2021	17	3 kinderen
	2022	22	14 kinderen
	2023	-	15 kinderen
VO	2020	111	47 kinderen
	2021	83	36 kinderen
	2022	111	67 kinderen
	2023	-	58 kinderen

Tabel 13: Doelgroep en bereik schoolkostenregeling

Om de benutting van de schoolkostenregeling voor brugklassers te berekenen, kijken we naar een schatting van het aantal kinderen van 12 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociale minimum. De benutting van deze regeling ligt op 63% en is een stuk hoger dan in voorgaande jaren. In 2023 maakten 15 brugklassers gebruik van de schoolkostenregeling, dat is meer dan in de voorgaande jaren.

Voor de benutting van de schoolkostenregeling voor de middelbare school kijken we naar een schatting van het aantal kinderen van 13 t/m 17 jaar in huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociale minimum. De benutting voor deze regeling is 60% en ligt ook een stuk hoger dan in voorgaande jaren. De toename in de benutting van deze regeling in 2022 is wellicht te verklaren door de heropening van de scholen na de corona-lockdown. We verwachten dat de benutting van de schoolregelingen in de afgelopen twee jaren relatief hoog is.

3.5.10 Collectieve zorgverzekering

Figuur 16: Benutting collectieve zorgverzekering

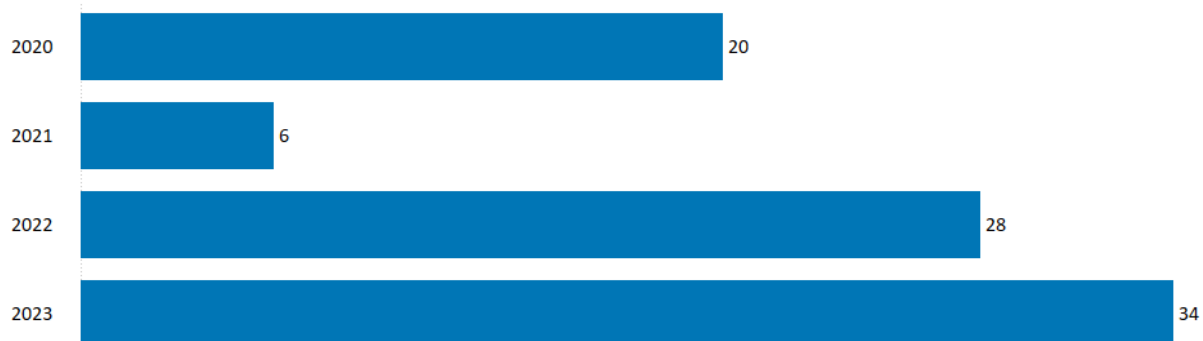
Jaar	Doelgroep <i>Aantal personen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum</i>	Bereik
2021	2.500	336
2022	2.400	307
2023	-	348

Tabel 14: Doelgroep en bereik collectieve zorgverzekering

Inwoners met een inkomen tot 130% van het sociale minimum kunnen gebruik maken van een collectieve zorgverzekering. In 2022 was de benutting van deze regeling 13%. In 2021 lag dit aandeel ook op 13%. Het absolute aantal deelnemers aan de collectieve zorgverzekering lag toen iets hoger. In 2023 is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering toegenomen.

De collectieve zorgverzekering is alleen gunstig voor huishoudens met hoge zorgkosten. De benutting lijkt redelijk laag te zijn, maar past dus wel bij de aard van de regeling. In hoofdstuk 4.4 gaan we in op de verbeterscenario's rondom de collectieve zorgverzekering.

3.5.11 Computerregeling

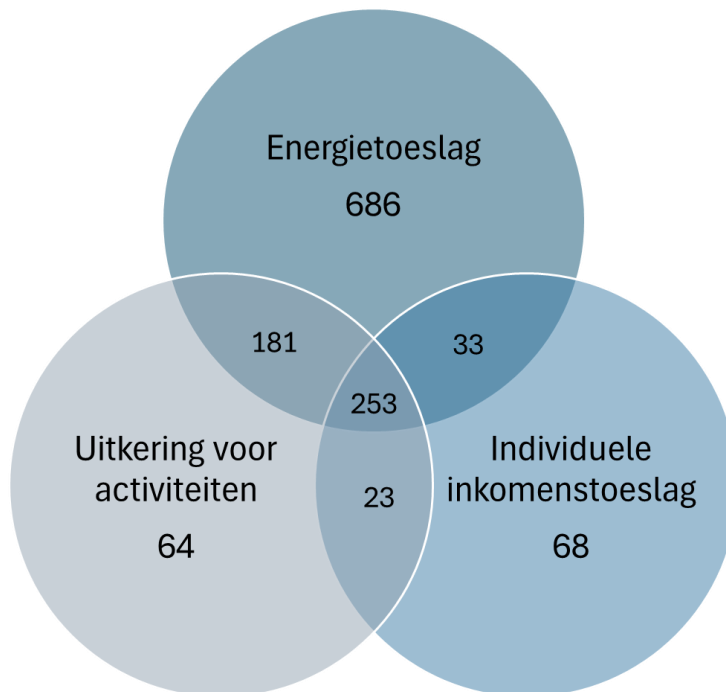

Figuur 17: Benutting computerregeling

De computerregeling is een erg specifieke regeling die slechts in enkele gevallen aangevraagd kan worden. Er zijn veel andere mogelijkheden om een PC of laptop aan te vragen, deze opties moeten eerst benut worden. Leerlingen kunnen vaak bijvoorbeeld een laptop via school aanvragen. Ook kunnen inwoners de regeling slechts één keer per vier jaar aanvragen. Hierdoor kunnen we geen realistische inschatting maken van het aantal inwoners dat recht zou hebben op de computerregeling. Daarom kijken we voor de benutting van deze regeling naar de absolute aantallen. In 2023 is de computerregeling, ten opzichte van eerdere jaren vaak aangevraagd (34 keer). In 2021 is de computerregeling slechts 6 keer gebruikt. De benutting van de computerregeling is laag, maar passend bij de aard van de regeling.

3.6 Overlap in gebruik miniregelingen

In dit hoofdstuk kijken we naar de overlap in het gebruik van de verschillende miniregelingen binnen de gemeente Midden-Drenthe. In het onderstaande diagram is de overlap tussen de drie meest gebruikte miniregelingen in de gemeente Midden-Drenthe weergegeven voor het jaar 2023.

Figuur 18: Overlap in gebruikers van de drie meest gebruikte miniregelingen

In 2023 maakten 253 inwoners gebruik van alle drie de regelingen. Het merendeel, 686 inwoners, maakt uitsluitend gebruik van de energietoelage. Het aanvragen van de energietoelage zorgde er dus bij de meeste inwoners niet voor dat zij ook andere regelingen gingen aanvragen. Hier kunnen meerdere redenen voor zijn:

- Ze hebben geen recht op andere de regelingen. Inwoners kunnen bijvoorbeeld niet voldoen aan de minimale referentieperiode van de individuele inkomenstoelage of aan de vermogenscheck van de uitkering voor activiteiten.
- De energietoelage heeft veel (landelijke) aandacht gekregen en zal bij inwoners dan ook beter bekend zijn dan andere miniregelingen.
- De energietoelage is een geldbedrag waar geen eisen aan verbonden zijn en die niet voor een specifieke kostenpost ingezet hoeft te worden. Ook zal de hoogte van het bedrag ervoor hebben gezorgd dat veel inwoners het de moeite waard vonden om de toelage aan te vragen.

In de onderstaande tabellen is de overlap tussen de miniregelingen in Midden-Drenthe te zien. In de eerste tabel is de overlap tussen de regelingen in absolute aantallen te zien. In de blauwe cellen is het totale aantal gebruikers van de regeling te zien. In de tweede tabel zien we per regeling (kolom) het aandeel inwoners dat ook gebruik maakt van een andere regelingen.

	Individuele inkomens toeslag	Compensatie WMO	Compensatie eigen risico	Compensatie niet vergoede meerkosten	Compensatie niet vergoede zorgkosten	Energietoeslag	Uitkering voor activiteiten	Bijzondere bijstand duurzame goederen	Sportbon (kindpakket)	Schoollkostenregeling VO	Schoollkostenregeling Brugklas	Computerregeling
Individuele inkomens toeslag	377	3	155	3	164	286	276	27	4	26	9	17
Compensatie WMO	3	9	5	2	7	5	4	0	0	0	0	0
Compensatie eigen risico	155	5	312	6	307	269	233	37	6	20	5	15
Compensatie niet vergoede meerkosten	3	2	6	8	6	7	5	0	0	0	0	0
Compensatie niet vergoede zorgkosten	164	7	307	6	325	277	243	36	6	21	5	17
Energietoeslag	286	5	269	7	277	1154	434	54	10	38	13	30
Uitkering voor activiteiten	276	4	233	5	243	434	521	57	10	42	12	27
Bijzondere bijstand duurzame goederen	27	0	37	0	36	54	57	63	1	8	3	2
Sportbon (kindpakket)	4	0	6	0	6	10	10	1	11	2	0	0
Schoollkosten-regeling VO	26	0	20	0	21	38	42	8	2	44	7	4
Schoollkosten-regeling Brugklas	9	0	5	0	5	13	12	3	0	7	14	1
Computer-regeling	17	0	15	0	17	30	27	2	0	4	1	34
Geen andere regelingen	61	2	0	1	1	638	42	4	0	1	0	2

Tabel 5: Overlap in gebruik minimaregelingen (aantal gebruikers)

=totaal aantal gebruikers regeling

	Individuele inkomensloeslag	Compensatie WMO	Compensatie eigen risico	Compensatie niet vergoede meerkosten	Compensatie niet vergoede zorgkosten	Energietoeslag	Uitkering voor activiteiten	Bijzondere bijstand duurzame goederen	Sportbon (kindpakket)	Schoollkostenregeling VO	Schoollkostenregeling Brugklas	Computerregeling
Individuele inkomensloeslag		33%	50%	38%	50%	25%	53%	43%	36%	59%	64%	50%
Compensatie WMO	1%		2%	25%	2%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Compensatie eigen risico	41%	56%		75%	94%	23%	45%	59%	55%	45%	36%	44%
Compensatie niet vergoede meerkosten	1%	22%	2%		2%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Compensatie niet vergoede zorgkosten	44%	78%	98%	75%		24%	47%	57%	55%	48%	36%	50%
Energietoeslag	76%	56%	86%	88%	85%		83%	86%	91%	86%	93%	88%
Uitkering voor activiteiten	73%	44%	75%	63%	75%	38%		90%	91%	95%	86%	79%
Bijzondere bijstand duurzame goederen	7%	0%	12%	0%	11%	5%	11%		9%	18%	21%	6%
Sportbon (kindpakket)	1%	0%	2%	0%	2%	1%	2%	2%		5%	0%	0%
Schoollkosten-regeling VO	7%	0%	6%	0%	6%	3%	8%	13%	18%		50%	12%
Schoollkosten-regeling Brugklas	2%	0%	2%	0%	2%	1%	2%	5%	0%	16%		3%
Computer-regeling	5%	0%	5%	0%	5%	3%	5%	3%	0%	9%	7%	
Geen andere regelingen	16%	22%	0%	13%	0%	55%	8%	6%	0%	2%	0%	6%

Tabel 6: Overlap in gebruik miniregelingen (aandeel gebruikers)

Voor de meeste gemeentelijke miniregelingen geldt dat (bijna alle) gebruikers ook van tenminste één andere regeling van de gemeente gebruik maken. Voor vier regelingen geldt zelfs dat ze door geen enkele inwoner als enige regeling worden gebruikt. Het gaat dan om de compensatie van het eigen risico, de compensatie van de niet vergoede zorgkosten, de Sportbon en de schoollkostenregeling voor brugklassers.

Er zijn drie regelingen die door een behoorlijk aantal inwoners als enige regeling worden gebruikt. De energietoeslag is daarin veruit de grootste. In 2023 maakten 638 inwoners naast de energietoeslag geen gebruik van een andere miniregeling. 42 inwoners maakten alleen gebruik van de uitkering voor activiteiten. Er zijn 61 inwoners met individuele inkomensloeslag die daarnaast geen gebruik maken van een andere regeling. Gebruikers van de individuele inkomensloeslag hebben een langdurig laag inkomen. De

verwachting is dan ook dat zij wel behoefte zouden hebben aan meer financiële ondersteuning van de gemeente. Het zou kunnen dat de andere regelingen niet op hen van toepassing zijn, bijvoorbeeld omdat ze geen kinderen en geen of weinig zorgkosten hebben. Dat verklaart echter nog niet waarom deze groep geen energietoeslag heeft aangevraagd. De gemeente zou wellicht meer kunnen inzetten op de informatievoorziening over andere regelingen aan de inwoners die een bepaalde regeling ontvangen.

Er is ook een behoorlijk aandeel inwoners dat al wel van meerdere regelingen gebruik maakt. In totaal maakt 44% van de inwoners met een minimaregeling gebruik van ten minste nog één andere regeling. Als we de inwoners die enkel van de energietoeslag gebruik maken buiten beschouwing laten is dat 84%. De tien meest voorkomende combinaties van regelingen zijn als volgt:

1. Individuele inkomenstoeslag, compensatie eigen risico, compensatie niet vergoede zorgkosten, energietoeslag en uitkering voor activiteiten (89 inwoners).
2. Individuele inkomenstoeslag, energietoeslag en uitkering voor activiteiten (81 inwoners).
3. Energietoeslag en uitkering voor activiteiten (78 inwoners).
4. Compensatie eigen risico, compensatie niet vergoede zorgkosten, energietoeslag en uitkering voor activiteiten (57 inwoners).
5. Compensatie eigen risico, compensatie niet vergoede zorgkosten en energietoeslag (39 inwoners).
6. Individuele inkomenstoeslag en energietoeslag (23 inwoners).
7. Compensatie eigen risico en compensatie niet vergoede zorgkosten (19 inwoners).
8. Individuele inkomenstoeslag, compensatie eigen risico, compensatie niet vergoede zorgkosten, energietoeslag, uitkering voor activiteiten en Bijzondere bijstand duurzame goederen (17 inwoners).
9. Individuele inkomenstoeslag en uitkering voor activiteiten (16 inwoners).
10. Compensatie eigen risico, compensatie niet vergoede zorgkosten en uitkering voor activiteiten (12 inwoners).

3.7 Ervaringsdeskundigen en de adviesraad over het minimabeleid van de gemeente Midden-Drenthe

3.7.1 Ervaringsdeskundige co-onderzoekers

De onderzoekers zijn aan de hand van de website van de gemeente Midden-Drenthe en bovenstaande onderzoeksresultaten in gesprek gegaan met twee ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede en sociale uitsluiting. De gesprekken hadden betrekking op de inhoud en de invulling van de minimaregelingen. De opmerkingen van de ervaringsdeskundige co-onderzoekers komen op meerdere plaatsen in het rapport terug, maar worden hieronder kort samengevat.

Over het algemeen zijn de ervaringsdeskundigen positief over het aanbod van minimaregelingen van de gemeente Midden-Drenthe. Volgens hen missen er geen belangrijke regelingen. Wel hebben ze een aantal aanbevelingen voor de invulling van extra gelden voor kinderen in armoede. Ze raden aan om in te zetten op financiële ondersteuning voor kinderen die binnenshuis een hobby willen doen, zoals knutselen of klussen. Kinderen die niet op een sport of bij een vereniging willen, lopen nu namelijk vaak vergoedingen mis. Ook budget voor kleding en kinderfeestjes werden genoemd als mogelijke invulling voor deze gelden.

Een maillijst werd door de ervaringsdeskundigen als goede mogelijkheid gezien om minimahuishoudens op de hoogte te houden van het aanbod van minimaregelingen. Eén van de ervaringsdeskundigen gaf aan dat zij altijd een informatiekrantje kreeg bij haar betaalstrook van de bijstandsuitkering. Dat heeft zij ervaren als een prettige manier om op de hoogte te blijven van het minimabeleid in haar gemeente.

De meeste input van de ervaringsdeskundige co-onderzoekers heeft betrekking op de voorwaarden die aan de minimaregelingen worden gesteld. Hieronder een opsomming van hun aanbevelingen:

- Schrap de minimale leeftijd van 21 jaar voor een aanvraag bij het Jeugdfonds Sport en Cultuur, zodat ook jongere ouders hier gebruik van kunnen maken.
- Voer Bartje leert zwemmen voor alle leeftijden uit, dus ook voor volwassenen. Selecteer daarbij geen specifieke zwembaden. Laat ouders zelf bepalen waar hun kind op zwemles gaat.
- De afbetalingsperiode voor de computerregeling is erg lang. Daarnaast zou deze regeling eigenlijk gewoon een gift moeten zijn. Het kan bijvoorbeeld een onderdeel zijn van de bijzondere bijstand duurzame goederen. Daar valt nu bijvoorbeeld wel een televisie onder, wat minder noodzakelijk is dan een computer.
- Regelingen waarbij kosten worden vergoed werken beter als mensen niet zelf hoeven voor te schieten of moeten afstemmen met een leverancier of arts. Als inwoners met de leverancier moeten afstemmen dat de gemeente betaalt is dat een hele hoge drempel. De gemeente kan beter het geld voorschieten aan de inwoner, zodat zij het product zelf kunnen aanschaffen. Vervolgens kan de inwoner de bon inleveren bij de gemeente.
- De inkomensgrens voor de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen ligt erg laag. Het voelt erg onlogisch dat inwoners met een inkomen tussen 100% en 110% van het sociale minimum wel individuele inkomenstoelage kunnen aanvragen, maar geen kwijtschelding krijgen van de gemeentelijke belastingen.
- De referteperiode voor de individuele inkomenstoelage kan het beste worden ingesteld op één jaar. Daarmee beperk je de ontwikkeling van schulden.
- Duidelijkheid en transparantie zijn volgens de ervaringsdeskundigen het allerbelangrijkste. Je wilt weten waar je recht op hebt en om hoeveel geld het gaat. Daarbij werkt het goed om met absolute bedragen te werken. Zo zou het bij de bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen fijner zijn om direct inzicht te hebben in de normbedragen voor de goederen.

3.7.2 Adviesraad gemeente Midden-Drenthe

De onderzoekers hebben de onderzoeksresultaten gepresenteerd aan de adviesraad van de gemeente Midden-Drenthe. Hieronder worden hun reacties en feedback in een aantal punten samengevat.

- De adviesraad heeft aangekaart dat de ervaringsdeskundigen die bij het onderzoek betrokken waren niet uit Midden-Drenthe komen. Zij raden aan in de toekomst wel ervaringsdeskundigen uit de eigen gemeente te betrekken.
- De adviesraad stelt voor om bij iedere aanvraag voor een regeling na te gaan of inwoners ook in aanmerking komen voor een andere regeling. Om zo de benutting van de minimaregelingen te verbeteren.
- Ook meldde de adviesraad dat er in 2022 in samenwerking met het Nibud een Geldkrant is uitgebracht met informatie voor minima. In 2024 zal deze informatiekrant opnieuw gemaakt worden.

- De adviesraad geeft aan dat er mooie stappen zijn gemaakt in de duidelijkheid en leesbaarheid van de informatie over minimaregelingen op de website van de gemeente Midden-Drenthe. De aanvraagformulieren van de gemeente Midden-Drenthe zullen ook nog aangepast worden, waar de adviesraad ook bij zal adviseren en beoordelen.
- De adviesraad vindt het belangrijk dat de minimaregelingen in de gemeente laagdrempelig zijn en dat inwoners bij meerdere punten terecht kunnen voor hulp en informatie.

4. Verbeterscenario's

Op basis van de bevindingen, afstemmingen met ervaringsdeskundige co-onderzoekers en gesprekken met de gemeente Midden-Drenthe zijn een aantal verbeterscenario's geformuleerd. De verbeterscenario's hebben zowel betrekking op het verbeteren van de effecten van de minimaregelingen als op het vergroten van de afname van de minimaregelingen.

4.1 Scenario compensatie alleenstaanden

Op basis van het huishoudboekje komen alleenstaanden in Midden-Drenthe tot 120% van de bijstandsnorm maandelijks geld tekort. Eén van de mogelijkheden om deze groep te ondersteunen is het uitkeren van een maandelijkse toeslag om een positief saldo te bereiken. Het hoogste maandelijkse tekort is €157,15, wanneer dit bedrag maandelijks zou worden uitgekeerd aan de 900 alleenstaanden tot 120% in Midden-Drenthe⁷, zou dat jaarlijks een uitgave van €1.697.220,- betekenen.

In de huishoudboekjes wordt voor de woonsituatie van alle huishoudens uitgegaan van een tussenwoning. Voor alleenstaanden is het echter aannemelijk dat er sprake is van een kleinere woning en dus een lagere huur. Daarom is er ook een huishoudboekje gecreëerd om de situatie met een lagere huur, €350,-, weer te geven. In deze situatie is het saldo van de alleenstaanden op 120% positief, alleen de alleenstaanden op 100% en 110% hebben nog een tekort van €80,24. Om dit tekort maandelijks te compenseren voor de 700 alleenstaanden in die groep zou jaarlijks een uitgave van €674.016,- nodig zijn.

De meest eenvoudige manier om uitvoering te geven aan de bovenstaande scenario's is door de betreffende huishoudens aanspraak te laten maken op bijzondere bijstand, bijvoorbeeld voor woonlasten of andere noodzakelijke kosten. Een beoordeling van het huishoudboekje per situatie zou betekenen dat de bovengenoemde bedragen ook lager kunnen uitpakken, waardoor de uitvoerbaarheid van het scenario realistischer wordt, omdat niet elke alleenstaande een dusdanig hoge huur hoeft te hebben om maandelijks tekort te komen. Wij raden aan om de minimumvoorbeeldbegrotingen zoals Trendbureau Drenthe die heeft ontwikkeld te gebruiken als referentiepunt om de huishoudboekjes van huishoudens te beoordelen.

4.2 Scenario verbetering bijstand gebruiksgoederen

Huishoudens kunnen via de bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen hun gebruiksgoederen vervangen of laten maken. De bedragen waar huishoudens recht op hebben worden gebaseerd op de door het Nibud gehanteerde prijzen. De gemeente kan echter meer inzetten op het aanschaffen van gebruiksgoederen die kostenbesparend zijn. Door te kijken naar de besparingen die deze goederen kunnen opleveren wanneer ze van

⁷ CBS, 2023 [Laag en langdurig laag inkomen; huishoudenskenmerken, regio \(indeling 2023\)](#).

betere kwaliteit zijn, kan het mogelijk zijn om de maandelijkse kosten van huishoudens omlaag te brengen. Zo zou een grote koelkast met een groter vriesvak, ten opzichte van een tafelmodel, het mogelijk maken om voordeliger inkopen te doen. Zo wordt het maandelijkse huishoudboekje van huishoudens positiever en krijgt de eenmalige uitgave aan een gebruiksgoed een structureel effect op de bestaanszekerheid.

4.3 Scenario's Individuele Inkomenstoeslag (IIT)

De Participatiewet stelt geen eisen aan de lengte van de referteperiode noch aan de hoogte van de Individuele Inkomenstoeslag. Dit betekent dat het voor de gemeente mogelijk is om wijzigingen aan te brengen in de uitvoering van de IIT, die het effect van de toeslag kunnen veranderen. Hierdoor kunnen kwetsbare huishoudens (alleenstaanden) beter worden ondersteund in hun structurele bestaanszekerheid.

4.3.1 Herverdeling van de individuele inkomenstoeslag

Op basis van de inzichten uit de huishoudboekjes zou de gemeente een herverdeling van de individuele inkomenstoeslag kunnen overwegen. De huishoudboekjes van 2023 laten namelijk zien dat huishoudens met jonge kinderen elke maand een vrij ruime financiële buffer hebben. Voor alleenstaanden is dat niet het geval, die komen tot 120% van de bijstandsnorm zelfs tekort. Daarom zou de gemeente de IIT voor huishoudens met jonge kinderen kunnen afschalen en de toeslag voor alleenstaanden kunnen verhogen.

Dit soort interventies zijn onderhevig aan politieke en maatschappelijke gevoeligheden, omdat er geld wordt weggenomen van huishoudens met kinderen. Ze zijn echter geen unicum in Nederland. Zo heeft de gemeente Utrecht een dergelijke interventie gedaan⁸. Alleenstaande ouders met een kind jonger dan 12 jaar ontvangen in de gemeente Utrecht nog slechts €63 aan individuele inkomenstoeslag. Alleenstaande ouders met een ouder kind (12-18 jaar) ontvangen €749 en alleenstaanden €276. Deze bedragen spelen dus in op de verdeling van de landelijke en gemeentelijke minimaregelingen in Utrecht. Een dergelijke herverdeling in de gemeente Midden-Drenthe zal niet één op één hetzelfde zijn.

Echter, bijna driekwart van de huishoudens met individuele inkomenstoeslag is alleenstaand. Een relatief hoge vermindering van de IIT bij huishoudens met jonge kinderen, zal daardoor altijd een relatief kleine verbetering opleveren voor alleenstaanden. De maandelijkse tekorten van alleenstaanden kunnen dan ook niet opgelost worden door een herverdeling van de individuele inkomenstoeslag alleen. Deze zal daarom gepaard moeten gaan met aanvullende maatregelen om de bestaanszekerheid van alleenstaanden voldoende te vergroten.

4.3.2 Verkorten van de referteperiode voor de IIT om langdurige nadelige effecten te voorkomen

Een andere overweging voor het verbeteren van het effect van de individuele inkomenstoeslag is het inkorten van de referteperiode voor de IIT. Hierdoor komen meer huishoudens eerder in aanmerking voor de IIT. Dit zou voor veel huishoudens preventief kunnen werken. Zeker voor de gezinnen met jonge kinderen is het voorkomen van langdurige armoede van groot belang. Uit onderzoek is bekend dat de nadelige effecten van armoede toenemen naarmate een situatie van armoede langer duurt en hoe jonger kinderen zijn wanneer zij het meemaken^{9,10}. Om nadelige effecten op lange termijn te

⁸ Gemeente Utrecht (2023) [Individuele inkomenstoeslag](#).

⁹ Guiaux, M., & Iedema, J. (2011). Voorbestemd tot achterstand?.

¹⁰ Sociaal Planbureau Groningen (2023) [De cirkel van generatiearmoede](#).

bepersen en bijvoorbeeld de kans op uitstroom uit de bijstand te vergroten, zou het daarom kunnen helpen korter dan 3 jaar te wachten met het toekennen van IIT.

De referteperiode zou kunnen worden teruggebracht naar 2 jaar. Bij gebrek aan gedetailleerde cijfers over deze groep kunnen we geen uitspraken doen over de kosten die dit met zich meebrengt.

4.4 Scenario's collectieve zorgverzekering

4.4.1 Afschaffen collectieve zorgverzekering

De lage benutting van de collectieve zorgverzekering (13%) kan erop duiden dat het voor de meerderheid van de inwoners geen meerwaarde heeft. Dat heeft veelal te maken met de kosten van de verzekering die, ondanks de korting vanuit de gemeente, nog altijd relatief hoog zijn. Wanneer de verzekering niet langer wordt aangeboden door de gemeente levert dat een besparing op van €22.674,- op basis van de benutting in 2022. Er is een groep die baat heeft bij de verzekering, maar door de bespaarde kosten gerichter in te zetten is het mogelijk deze groep alsnog te ondersteunen.

4.4.2 Alleen uitgebreide polis aanbieden

In vergelijking met de uitgebreide polis worden de basis- en middenpolissen weinig benut. In 2022 waren er 52 basispolissen en 22 middenpolissen tegenover 139 uitgebreide polissen. De uitgebreide polis biedt volledige (100%) dekking voor veel medische kosten, wat deze polis aantrekkelijk maakt voor mensen met een hoge zorgvraag. Voor mensen met een lagere zorgvraag zijn de basis en middenpolissen qua kosten minder aantrekkelijk wat een lage benutting tot gevolg heeft. Het niet meer aanbieden van deze polissen zou, op basis van de benutting van 2022, een besparing opleveren van €5.994,-. Deze besparing zou kunnen worden ingezet om de gemeentelijke bijdrage voor de uitgebreide polis te verhogen met €3,50.

4.4.3 Onderzoek benutting zorgkostenregelingen door collectiefverzekerden

In het huidige overzicht van de overlap tussen benutting van regelingen ontbreekt de collectieve zorgverzekering. Daardoor is het niet mogelijk om te zien of collectief verzekerden ook gebruik maken van de zorgkostenregelingen (de vergoeding voor eigen risico en vergoeding voor medische meerkosten). Omdat de uitgebreide polis volledige dekking biedt, is de kans groot dat de verzekerden de zorgkostenregelingen niet nodig hebben. Door onderzoek te doen naar de overlap tussen de regelingen is dit inzichtelijk te maken. Daarnaast kan worden onderzocht welke huishoudens jaarlijks gebruik maken van de zorgkostenregelingen en of deelname aan de collectieve zorgverzekering een besparing zou kunnen opleveren.

4.5 Overwegingen voor het verbeteren van de benutting van minimaregelingen

De effectiviteit van minimaregelingen neemt toe naarmate de benuttingsgraad toeneemt. Trendbureau Drenthe is op het moment van het schrijven van dit rapport bezig met een onderzoek naar de vindbaarheid en toegankelijkheid van minimaregelingen in de provincie Drenthe. De vindbaarheid en toegankelijkheid hebben in grote mate invloed op de benuttingsgraad van afzonderlijke minimaregelingen

4.5.1 Optimalisering van de rekenhulp

De gemeente Midden-Drenthe maakt gebruik van de rekenhulp 'berekenuwrecht' van het Nibud. Deze rekenhulp maakt inzichtelijk op welke regelingen een huishouden recht heeft. De onderzoekers hebben opgemerkt dat de rekenhulp van de gemeente Midden-Drenthe

relatief moeilijk is om in te vullen. Zo komen er woorden en uitdrukkingen in voor die moeilijker zijn dan B1-niveau (zoals 'bereid zijn', 'kalenderjaar' en 'bijdrage'). Dat betekent dat deze woorden niet begrijpelijk zijn voor 40% van de Nederlanders. Om de benutting van de minimaregelingen te verbeteren kan de gemeente inzetten op het versimpelen van de rekenhulp of op het verkennen van een makkelijkere rekenhulp. Zo zijn er bijvoorbeeld verscheidene Drentse gemeenten (o.a. Assen, Aa & Hunze en Coevorden) die gebruik maken van 'datgeldtvoormij.nl' van de Voorzieningswijzer.

4.5.2 Benutten van vergoedingen

Er zijn in de gemeente Midden-Drenthe een aantal regelingen waarbij gemaakte kosten achteraf vergoed worden. Voorbeelden hiervan zijn de bijzondere bijstand duurzame gebruiksgoederen en de compensatie (niet-) medische zorgkosten. Wanneer inwoners de kosten niet zelf kunnen voorschieten moeten zij met de reparateur of leverancier afstemmen dat de gemeente (de reparatie van) het product betaalt. In de gesprekken met onze ervaringsdeskundige co-onderzoekers kwam naar voren dat dit bij inwoners zorgt voor een onnodige drempel om gebruik te maken van een dergelijke regeling. We stellen dan ook voor dat de gemeente het nodige bedrag aan de inwoner uitkeert, zodat zij zelf het product of de reparatie kunnen betalen. Inwoners kunnen deze aankoop na afloop dan bij de gemeente verantwoorden door een bonnetje aan te leveren.

4.5.3 Mogelijkheden online portal

Om de dienstverlening in de sociale zekerheid te verbeteren is het noodzakelijk dat er een goede samenwerking is tussen de uitvoerende instanties; het UWV, de SVB en de gemeenten. Om dit mogelijk te maken is het Wetsvoorstel Proactieve Dienstverlening SZW¹¹ ontworpen. Dit wetsvoorstel moet ervoor zorgen dat de uitvoerende instanties op basis van gedeelde informatie in contact kunnen treden met burgers waarvan aannemelijk is dat zij recht hebben op uitkeringen of voorzieningen. Voortvloeiend uit het wetsvoorstel ontstaat de mogelijkheid voor gemeenten om samen met het UWV en de SVB een portal aan te bieden waar de burger niet alleen alle relevante informatie kan vinden over beschikbare ondersteuning, maar van waaruit de burger ook kan worden benaderd door de dienstverlener. De beoogde datum van inwerkingtreding van het wetsvoorstel is 1 juli 2025. Dit biedt de mogelijkheid om als gemeente alvast voorbereidingen te treffen op de samenwerking met het UWV en SVB en de implementatie van een gezamenlijke online portal. De VNG is in samenwerking met de gemeenten Utrecht, Amersfoort en Buuren, het UWV, SVB, de NVVK, het ministerie SZW en de belastingdienst begonnen met de ontwikkeling van een portal onder de naam Virtueel Inkomsten Loket.

4.5.4 Toegang voor inwoners

Een duidelijke toegang voor inwoners is essentieel, maar het is belangrijk om niet te vervallen in de veronderstelling dat dit beperkt moet blijven tot een fysiek loket. Een effectieve benadering vereist een proactieve en outreachende aanpak. Dit betekent dat de gemeente niet moet wachten tot inwoners naar hen toe komen, maar actief op zoek moet gaan naar mogelijkheden om inwoners te bereiken en te ondersteunen.

Het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen toont aan dat fysieke loketten niet per definitie de toegankelijkheid en benutting van regelingen en diensten verhogen¹². Een fysiek loket vergroot de toegang voornamelijk voor een kleine groep die er specifiek baat bij heeft. Daarom is een betere strategie voor de gemeente om te investeren in langdurige

¹¹ Overheid.nl (2024) [Wet Proactieve Dienstverlening SZW](https://overheid.nl/484444).

¹² Meij, E., van Lanen, S., Merx, E., Edzes, A., & Haartsen, T. (2022). Terug naar de basis voor een effectieve aanpak van (generatie) armoede: Zes randvoorwaarden. Sociaal bestek, 6(2022).

vertrouwensrelaties met haar inwoners. Dit kan onder meer door diensten en regelingen dichtbij, het liefst in de dagelijkse leefomgeving, aan te bieden. Een voorbeeld van een succesvolle lokale benadering is een inloopsprekkuur van de sociaal raadvrouw in de gemeente.

Naast fysieke aanwezigheid, moeten mensen ook digitaal geholpen kunnen worden. Dit kan naar het goede voorbeeld van de sociale raadvrouw, waarbij inwoners de mogelijkheid hebben om ook financiële vragen te stellen. Het aanbieden van digitale ondersteuning kan de drempel verlagen voor mensen die minder mobiel zijn of om andere redenen niet gemakkelijk een fysiek loket kunnen bezoeken. Kortom, een combinatie van fysieke en digitale toegangsmogelijkheden, gekoppeld aan een proactieve en outreachende aanpak, zorgt ervoor dat de gemeente beter in staat is om in de behoeften van haar inwoners te voorzien en langdurige relaties met hen op te bouwen.

4.6 Overige overwegingen om de effectiviteit van minimaregelingen te vergroten

4.6.1 Overwegingen m.b.t. het rechtmatigheidsformulier

Er is door de gemeente gekozen om maandelijks de rechtmatigheid van het ontvangen van een bijstandsuitkering te controleren middels het rechtmatigheidsformulier. Deze keuze komt voort uit de gedachte dat wanneer er minder vaak controle plaatsvindt, de kans bestaat dat men, door onopzettelijke fouten, over langere periode onrechtmatige ondersteuning ontvangt die moet worden terugbetaald. Hoe langer de periode, hoe hoger het bedrag. Daarnaast komt het voor dat het UWV, de instantie waarbij de gegevens bekend moeten zijn, veranderingen niet tijdig doorgeeft wat onnodige terugbetaling tot gevolg heeft. Er is dus gekozen voor maandelijkse controle om de kans op oplopende schulden voor de burger te voorkomen.

Uit gesprekken met de gemeente is echter gebleken dat het percentage ontdekte fouten laag is. Ook bleek dat de situatie van het merendeel van de deelnemers dusdanig stabiel is dat maandelijkse controle geen toegevoegde waarde heeft. Voor zowel deze groep als de gemeente is het invullen en verwerken van het rechtmatigheidsformulier dus een vorm van onnodige regeldruk.

Veel gemeenten plaatsen de verantwoordelijkheid om te voldoen aan de inlichtingenplicht, zoals beschreven in Artikel 17, eerste lid, van de Participatiewet, bij de belanghebbende. Dit kan tot gevolg hebben dat, door onopzettelijk niet verstrekken van gegevens, een belanghebbende onterecht bijstand krijgt wat terugbetaling, inhouden van bijstand of een boete tot gevolg kan hebben. Vaak zijn dit ingrijpende maatregelen die een negatief effect hebben op de financiële situatie. Er is echter in de wet weinig ruimte voor coulance bij oprechte fouten.

Het is dus zeer begrijpelijk dat de gemeente wil voorkomen dat de belanghebbende in een ongewenste situatie komt. Het rechtmatigheidsformulier is een goede manier om dat te bewerkstelligen voor de groep belanghebbenden in een instabiele situatie. Voor de groep met een stabiele situatie is dit echter niet nodig. Het advies is daarom om te onderzoeken bij welke belanghebbenden een maandelijkse controle kan worden omgezet in een halfjaarlijkse en bij welke belanghebbende een maandelijkse controle van waarde is. Daarnaast is het goed om te overwegen het rechtmatigheidsformulier niet langer te vermelden op de website, aangezien het maar op een beperkte groep van toepassing is.

4.6.2 Inspiratie uit andere gemeenten 'Gewoon geld geven'

Omdat de groep mensen die moeite heeft met rondkomen groter is dan het aantal mensen met een laag inkomen volgens de definitie van het CBS, is het aan te bevelen om manieren te onderzoeken om de financiële bestaanszekerheid van huishoudens te vergroten. Er is één landelijk initiatief dat wij ter inspiratie willen noemen. Bij een aanpak zoals het programma 'Gewoon geld geven', zou er twee jaar lang maandelijks €150 worden uitgekeerd aan geselecteerde huishoudens met kinderen die leven op 100% van de bijstandsnorm. Het zou in Midden-Drenthe volgens het CBS gaan om 100 huishoudens. De uitgaven voor deze aanpak zouden over twee jaar €360.000,- zijn. Om deze maatregel te financieren zou contact kunnen worden gezocht met het Kansfonds.

5. Conclusies

Om de effectiviteit van minimaregelingen in Midden-Drenthe in de juiste context te kunnen duiden hebben we allereerst de huishoudboekjes geüpdatet voor 2024. Hierdoor kunnen we alle verbeterscenario's beschouwen in het licht van de bestedingsruimte van huishoudens. Dit werd door onze ervaringsdeskundige co-onderzoekers als belangrijkste factor benoemd in hoe de effecten van minimaregelingen worden ervaren. Het globale patroon is dat in 2024 meer mensen meer overhouden aan het eind van de maand. Dit is een goede ontwikkeling, aangezien in 2023 met name gezinnen met oudere kinderen en alleenstaanden structureel geld te kort kwamen op alle inkomensniveaus.

Uit onze nieuwe analyse van de huishoudboekjes in Midden-Drenthe blijkt dat de situatie van alleenstaanden speciale aandacht verdient van de gemeente. Alleenstaanden hebben van alle huishoudens duidelijk de minst gunstige positie t.o.v. de rest van de huishoudens. Tegelijkertijd moet het globale, stijgende patroon op het gebied van bestedingsruimte van de andere huishoudens zoveel mogelijk in stand worden gehouden. Wel blijkt de toegenomen bestedingsruimte voor de meeste huishoudens keuzemogelijkheden te scheppen voor de gemeente Midden-Drenthe om hun minimaregelingen anders te verdelen, om zo alleenstaanden tegemoet te komen. Al blijkt de ruimte voor de gemeente om écht bestaanszekerheid te bieden marginaal.

In het vervolg van dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste conclusies op basis van het uitgevoerde onderzoek. We volgen hierin de onderzoeksvragen en sluiten af met het geven van conclusies met betrekking tot de hoofdvraag.

Hoofdvraag:

Hoe kan de effectiviteit van gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe worden verbeterd?

Subvragen:

- In hoeverre worden de gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe benut door de rechthebbende inwoners?
- Welk effect hebben de verschillende minimaregelingen (zoals een collectieve zorgverzekering en zorgkostenregeling) voor de inwoner (verschillende typen huishoudens, waaronder bij mensen met een middeninkomen)?
- Welke werkwijzen, methoden en/of dienstverlening kunnen de benutting en effectiviteit op zowel de korte als lange termijn verbeteren en welke kosten zijn daaraan verbonden?

5.1 Benutting gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe

In deze paragraaf presenteren we de belangrijkste conclusies met betrekking tot de subvraag: *In hoeverre worden de gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe benut door de rechthebbende inwoners?*

In hoofdstuk 3, paragraaf 5, zetten we de benutting voor de verschillende minimaregelingen op een rij. De benutting is over het algemeen stabiel te noemen over de jaren 2020, 2021 en 2022. De benutting van de regelingen 'compensatie eigen risico' en de 'schoolkostenregeling' zijn wel licht toegenomen over de jaren. We raden de gemeente aan om de benuttingspercentages voor de komende jaren te blijven volgen. Hierin raden we ook aan om de methode zoals die in dit onderzoek is toegepast te blijven hanteren. Zo ontstaat een gedegen en vergelijkbaar beeld van ontwikkelingen met betrekking tot de benutting over de jaren heen.

Op de vraag of de benutting ook hoog te noemen is, biedt het onderzoek slechts beperkt antwoord. Om een inschatting te maken van de hoogte van de benutting hebben we onderzoeken uit andere gemeenten naar benutting van minimaregelingen nageslagen. Benuttingspercentages vergelijken met andere gemeenten blijkt echter problematisch, omdat we niet precies weten welke voorwaarden zij hanteren en welke methodiek is toegepast om de benutting te meten. Uit de dataverzameling voor dit rapport bleek ook dat de cijfers vanuit de gemeente niet per definitie betrouwbaar zijn. Daarom raden we, zoals eerder al gesteld, aan om de benutting te blijven monitoren en te vergelijken met voorgaande jaren, in plaats van met andere gemeenten (die dus wellicht een andere methode hanteren). Zo krijgt de gemeente Midden-Drenthe zicht op de ontwikkeling van de benutting over meerdere jaren, wat in dit geval het meest waardevol lijkt.

Voor de meeste gemeentelijke minimaregelingen geldt dat (bijna alle) gebruikers ook van tenminste één andere regeling van de gemeente gebruik maken. Het viel echter op dat er ook een groep is die wel gebruik maakt van de IIT, maar van geen enkele andere regeling. Terwijl het aannemelijk is dat juist deze groep recht heeft op en behoefte heeft aan meerdere regelingen. De gemeente zou hier daarom extra goed op kunnen signaleren en mensen met een IIT erop attenderen dat er wellicht nog meer regelingen zijn waarop zij aanspraak maken.

5.2 Effecten van minimaregelingen

In deze paragraaf gaan we in op de belangrijkste conclusies met betrekking tot de subvraag: *Welk effect hebben de verschillende minimaregelingen voor de inwoner?*

Om inzicht te bieden in deze onderzoeksvraag hebben we in hoofdstuk 3, paragraaf 3.2, een tabel gepresenteerd waarin de verschillende minimaregeling aan de hand van hun effect op de financiële situatie van huishoudens worden gecategoriseerd. Globaal zijn er twee effecten te onderscheiden: 1] de regeling werkt inkomensverhogend, 2] de regeling werkt kostendekkend. In de analyse met onze ervaringsdeskundige co-onderzoekers werd voor kostendekkende maatregelen nadrukkelijk aangeraden de kosten vooraf te vergoeden, in plaats van achteraf. Dan wordt de drempel om de regeling aan te vragen verlaagd, zo is de ervaring.

5.3 Werkwijzen, methoden en dienstverlening die de benutting en effectiviteit van minimaregelingen kunnen verbeteren

In dit deel van de conclusie gaan we in op de subvraag: *Welke werkwijzen, methoden en/of dienstverlening kunnen de benutting en effectiviteit op zowel de korte als lange termijn verbeteren en welke kosten zijn daaraan verbonden?*

Uit de bevindingen en geformuleerde scenario's blijkt dat de gemeente Midden-Drenthe slechts een betrekkelijke invloed kan hebben op het vergroten van de bestaanszekerheid van minimahuishoudens. Na analyse komen er geen keuzes met betrekking tot minimaregelingen in de gemeente Midden-Drenthe naar voren die opvallend nadelig of onlogisch zijn. Dat is positief, maar de ruimte om de effectiviteit te verbeteren binnen de huidige budgetten is daardoor ook zeer marginaal te noemen. Verschillen in het maandelijkse financiële plaatje tussen typen huishoudens bieden daarentegen wel wat mogelijkheden om budgetten en toeslagen te herverdelen, maar uit onze bevindingen blijkt dat dit niet genoeg is om alleenstaanden maandelijks te laten rondkomen.

Eigenlijk is de enige regeling die mogelijkheden biedt om het maandelijks rondkomen van inwoners te bevorderen de Individuele Inkomenstoelage (IIT). In de verbeterscenario's stellen we een herverdeling van de individuele inkomenstoelage voor, zodat de kwetsbare groep huishoudens, de alleenstaanden, beter wordt gecompenseerd in hun maandelijkse tekort. Het blijkt dat herverdelen alleen niet voldoende zal zijn om de groep alleenstaanden te laten rondkomen.

Hieruit volgt dat er extra uitgaven nodig zullen zijn om de financiële situatie van met name alleenstaanden met een laag inkomen meer zekerheid te bieden. In hoofdstuk 4, paragraaf 1, berekenden we een kostenplaatje dat alleenstaanden in staat zou stellen zich elke maand een minimumbudget te veroorloven. Uit twee scenario's (één met een hogere huur en één met een lagere huur) blijkt dat het tussen de 700.000 en 1,7 miljoen euro zou kosten om de financiële bestaanszekerheid van alleenstaanden te garanderen door middel van compensatie vanuit de gemeente.

In de gemeente wordt overwogen om één centraal loket in te richten waar informatie wordt verschaft over de verschillende minimaregelingen en waar minimaregelingen ook (eventueel met hulp) kunnen worden aangevraagd. Uit eerder onderzoek blijkt dat één centraal gelegen fysiek loket niet per definitie de benutting verhoogt en dat juist hulp dichterbij de inwoner als prettig en makkelijk wordt ervaren. Juist voor groepen die minder digitaal vaardig zijn kan een loket wel een belangrijke uitkomst bieden in het aanvragen van minimaregelingen. We concluderen echter dat het wenselijk zou zijn om een combinatie van fysieke en digitale toegangsmogelijkheden te bieden. Een proactieve en outreachende aanpak vanuit de gemeente is daarbij van belang.

5.4 Het verhogen van de effectiviteit van minimaregelingen

In deze afsluitende paragraaf van de conclusies formuleren we een antwoord op de hoofdvraag van dit onderzoek: *Hoe kan de effectiviteit van gemeentelijke minimaregelingen in Midden-Drenthe worden verbeterd?*

In dit rapport brachten we de benutting en effectiviteit van minimaregelingen in de gemeente Midden-Drenthe in kaart. Hoewel de financiële situatie van veel huishoudens is verbeterd ten opzichte van 2023, blijkt uit de huishoudboekjes die we berekenden voor 2024 dat het maandelijkse saldo voor alleenstaanden nog negatief uitpakt. Dit is zodoende de belangrijkste aandachtsgroep voor de gemeente Midden-Drenthe.

Wat betreft de benutting valt er nog winst te behalen in de groep mensen met individuele inkomenstoeslag. Onder deze groep zijn er 61 huishoudens die van geen enkele andere regeling gebruik maken, terwijl het aannemelijk is dat ze wel recht hebben op meer. Wij bevelen de gemeente daarom aan om dit goed onder de aandacht te brengen bij deze groep en andere groepen waar onderbenutting van regelingen mogelijk een rol speelt.

Zoals bekend spelen minimaregelingen een beperkte rol in het versterken van de bestaanszekerheid van minimahuishoudens. Dat beeld wordt onderschreven door het overzicht dat we in hoofdstuk 3 presenteerden, waaruit blijkt dat overgrote meerderheid van minimaregelingen kosten vergoedt of wegneemt en slechts één regeling, de IIT, de maandelijkse bestedingsruimte vergroot. Dit betekent dat de belangrijkste inkomensondersteunende regelingen landelijk geregeld worden. Denk aan de bijstandsuitkeringen, de toeslagen en het kindgebonden budget. Het is met name te danken aan die laatste regeling dat het maandelijkse huishoudboekje van huishoudens met kinderen er in 2024 beter uitziet. Zoveel beter zelfs dat de gemeente kan overwegen haar middelen te herverdelen van deze huishoudens met kinderen naar alleenstaanden, want die komen elke maand tekort voor een minimumbudget. Dit vergt echter een zorgvuldige politieke afweging en er moet bij worden opgemerkt dat enkel het herverdelen van middelen niet genoeg is om alleenstaanden rond te laten komen.

Wij concluderen daarom dat de meest voor de hand liggende strategie is om inwoners zoveel mogelijk te ondersteunen in het volledig benutten van alle regelingen die er zijn. Zowel de landelijke regelingen als regelingen van de gemeente en van derden. De gemeente zou haar inwoners kunnen ondersteunen door de rekenhulp die zij aanbieden te versimpelen of door makkelijkere alternatieven te verkennen. Zodat inwoners geen regelingen onbenut laten en zo hun financiële bestaanszekerheid maximaal vergroten. Dit is een belangrijke aanbeveling op het gebied van dienstverlening voor minimahuishoudens.

Bijlage 1 Huishoudboekjes

Gezin met jonge kinderen (2024)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.742,34	€1.916,57	€2.090,81	€2.265,04	€2.439,28	€2.613,51
Zorgtoeslag	€236,00	€236,00	€217,00	€173,00	€129,00	€86,00
Huurtoeslag	€342,00	€342,00	€319,00	€255,00	€259,00	€181,00
Kinderbijslag	€206,29	€206,29	€206,29	€206,29	€206,29	€206,29
Kindgebonden budget	€406,00	€406,00	€406,00	€406,00	€404,00	€382,00
Kinderopvangtoeslag	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Vakantie toeslag	€91,70	€95,83	€104,54	€113,25	€121,96	€130,68
Energietoeslag	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Activiteitenregeling	€27,50	€27,50	€27,50	€ -	€ -	€ -
Kindpakket School	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Kindpakket Sport	€52,50	€52,50	€52,50	€ -	€ -	€ -
Zorgkostenregeling	€50,93	€50,93	€50,93	€50,93	€ -	€ -
Individuele inkomenstoeslag	€59,31	€59,31	€ -	€ -	€ -	€ -
Witgoedregeling	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal gemeentelijke regelingen	€190,24	€190,24	€130,93	€50,93	€ -	€ -
Totaal Landelijke toeslagen	€1.281,99	€1.286,12	€1.252,83	€1.153,54	€1.120,25	€985,97
Totaal inkomsten	€3.214,57	€3.388,80	€3.503,73	€3.469,51	€3.559,53	€3.599,48

VASTE LASTEN

Huur	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91	€693,60	€693,60
Gas	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00
Elektriciteit	€98,50	€98,50	€98,50	€98,50	€98,50	€98,50
Water	€28,50	€28,50	€28,50	€28,50	€28,50	€28,50
Gemeentelijke heffingen	€ -	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€ -	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€71,44	€71,44	€71,44	€71,44	€71,44	€71,44
Zorgverzekering	€379,06	€379,06	€379,06	€379,06	€379,06	€379,06
Overige verzekeringen	€46,63	€46,63	€46,63	€46,63	€46,63	€46,63
Onderwijs	€10,68	€10,68	€10,68	€10,68	€10,68	€10,68
Kinderopvang	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Vervoer/auto	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Werkgerelateerde kosten	€ -	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.702,81	€1.838,81	€1.838,81	€1.838,81	€1.954,50	€1.954,50

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€171,21	€171,21	€171,21	€171,21	€171,21	€171,21
Inboedel	€100,98	€100,98	€100,98	€100,98	€100,98	€100,98
Onderhoud huis en tuin	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70
Zelfzorgmiddelen	€14,13	€14,13	€14,13	€14,13	€14,13	€14,13
Eigen risico zorgverzekering	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€377,02	€377,02	€377,02	€377,02	€377,02	€377,02

HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

Voeding	€502,20	€502,20	€502,20	€502,20	€502,20	€502,20
Was- en schoonmaakmiddelen	€7,75	€7,75	€7,75	€7,75	€7,75	€7,75
Persoonlijke verzorging	€80,97	€80,97	€80,97	€80,97	€80,97	€80,97
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€605,92	€605,92	€605,92	€605,92	€605,92	€605,92

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€66,41	€66,41	€66,41	€66,41	€66,41	€66,41
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€83,46	€83,46	€83,46	€83,46	€83,46	€83,46
Contributies en abonnementen	€55,06	€55,06	€55,06	€55,06	€55,06	€55,06
Totaal sociale participatie	€204,93	€204,93	€204,93	€204,93	€204,93	€204,93

Totaal uitgaven	€2.890,68	€3.026,68	€3.026,68	€3.026,68	€3.142,37	€3.142,37
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€323,89	€362,12	€477,05	€442,83	€417,16	€457,11
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€133,65	€171,88	€346,12	€391,90	€417,16	€457,11

Alleenstaande met jonge kinderen (2024)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.219,64	€1.341,60	€1.463,57	€1.585,53	€1.707,50	€1.829,46
Zorgtoeslag	€123,00	€123,00	€123,00	€123,00	€123,00	€123,00
Huurtoeslag	€342,00	€342,00	€342,00	€342,00	€342,00	€342,00
Kinderbijslag	€206,29	€206,29	€206,29	€206,29	€206,29	€206,29
Kindgebonden budget	€696,00	€696,00	€696,00	€696,00	€696,00	€696,00
Kinderopvangtoeslag	€-	€1.056,00	€1.056,00	€1.056,00	€1.056,00	€1.056,00
Vakantietoeslag	€64,19	€67,08	€73,18	€79,28	€85,37	€91,47
Energietoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€13,75	€13,75	€13,75	€13,75	€-	€-
Kindpakket School	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindpakket Sport	€52,50	€52,50	€52,50	€52,50	€-	€-
Zorgkostenregeling	€40,05	€40,05	€40,05	€40,05	€-	€-
Individuele inkomenstoeslag	€53,18	€53,18	€53,18	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal Gemeentelijke regelingen	€159,48	€159,48	€159,48	€106,30	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€1.431,48	€2.490,37	€2.496,47	€2.502,57	€2.508,66	€2.514,76
Totaal inkomsten	€2.810,60	€3.991,46	€4.119,52	€4.194,40	€4.216,16	€4.344,22

VASTE LASTEN

Huur	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91
Gas	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00
Elektriciteit	€82,00	€82,00	€82,00	€82,00	€82,00	€82,00
Water	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€70,42	€70,42	€70,42	€70,42	€70,42	€70,42
Zorgverzekering	€189,53	€189,53	€189,53	€189,53	€189,53	€189,53
Overige verzekeringen	€26,16	€26,16	€26,16	€26,16	€26,16	€26,16
Onderwijs	€10,68	€10,68	€10,68	€10,68	€10,68	€10,68
Kinderopvang	€-	€1.100,00	€1.100,00	€1.100,00	€1.100,00	€1.100,00
Vervoer/auto	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.469,79	€2.705,79	€2.705,79	€2.705,79	€2.705,79	€2.705,79

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€118,05	€118,05	€118,05	€118,05	€118,05	€118,05
Inboedel	€88,48	€88,48	€88,48	€88,48	€88,48	€88,48
Onderhoud huis en tuin	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70
Zelfzorgmiddelen	€8,08	€8,08	€8,08	€8,08	€8,08	€8,08
Eigen risico zorgverzekering	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€273,31	€273,31	€273,31	€273,31	€273,31	€273,31

HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

Voeding	€309,31	€309,31	€309,31	€309,31	€309,31	€309,31
Was- en schoonmaakmiddelen	€6,78	€6,78	€6,78	€6,78	€6,78	€6,78
Persoonlijke verzorging	€36,44	€36,44	€36,44	€36,44	€36,44	€36,44
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€357,53	€357,53	€357,53	€357,53	€357,53	€357,53

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€66,41	€66,41	€66,41	€66,41	€66,41	€66,41
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€64,12	€64,12	€64,12	€64,12	€64,12	€64,12
Contributies en abonnementen	€35,32	€35,32	€35,32	€35,32	€35,32	€35,32
Totaal sociale participatie	€165,85	€165,85	€165,85	€165,85	€165,85	€165,85

Totaal uitgaven	€2.266,48	€3.502,48	€3.502,48	€3.502,48	€3.502,48	€3.502,48
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€544,12	€488,98	€617,04	€691,92	€713,68	€841,74
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€384,64	€329,49	€457,56	€585,62	€713,68	€841,74

Alleenstaande (2024)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.219,64	€1.341,60	€1.463,57	€1.585,53	€1.707,50	€1.829,46
Zorgtoeslag	€123,00	€123,00	€123,00	€123,00	€123,00	€123,00
Huurtoeslag	€342,00	€342,00	€342,00	€342,00	€338,00	€306,00
Kinderbijslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindgebonden budget	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kinderopvangtoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vakantietoeslag	€64,19	€67,08	€73,18	€79,28	€85,37	€91,47
Energietoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€13,75	€13,75	€13,75	€-	€-	€-
Kindpakket School	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindpakket Sport	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Zorgkostenregeling	€40,05	€40,05	€40,05	€40,05	€-	€-
Individuele inkomenstoeslag	€41,51	€41,51	€-	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal gemeentelijke regelingen	€95,31	€95,31	€53,80	€-	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€529,19	€532,08	€538,18	€544,28	€546,37	€520,47
Totaal inkomsten	€1.844,14	€1.968,99	€2.055,55	€2.169,86	€2.253,87	€2.349,93

VASTE LASTEN

Huur	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91
Gas	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00
Elektriciteit	€35,50	€35,50	€35,50	€35,50	€35,50	€35,50
Water	€15,50	€15,50	€15,50	€15,50	€15,50	€15,50
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€66,34	€66,34	€66,34	€66,34	€66,34	€66,34
Zorgverzekering	€189,53	€189,53	€189,53	€189,53	€189,53	€189,53
Overige verzekeringen	€26,16	€26,16	€26,16	€26,16	€26,16	€26,16
Onderwijs	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kinderopvang	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vervoer/auto	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.401,03	€1.537,03	€1.537,03	€1.537,03	€1.537,03	€1.537,03

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€53,17	€53,17	€53,17	€53,17	€53,17	€53,17
Inboedel	€72,13	€72,13	€72,13	€72,13	€72,13	€72,13
Onderhoud huis en tuin	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70
Zelfzorgmiddelen	€8,08	€8,08	€8,08	€8,08	€8,08	€8,08
Eigen risico zorgverzekering	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€192,08	€192,08	€192,08	€192,08	€192,08	€192,08

HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

Voeding	€265,63	€265,63	€265,63	€265,63	€265,63	€265,63
Was- en schoonmaakmiddelen	€5,81	€5,81	€5,81	€5,81	€5,81	€5,81
Persoonlijke verzorging	€22,27	€22,27	€22,27	€22,27	€22,27	€22,27
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€298,71	€298,71	€298,71	€298,71	€298,71	€298,71

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€31,72	€31,72	€31,72	€31,72	€31,72	€31,72
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€44,78	€44,78	€44,78	€44,78	€44,78	€44,78
Contributies en abonnementen	€21,82	€21,82	€21,82	€21,82	€21,82	€21,82
Totaal sociale participatie	€98,32	€98,32	€98,32	€98,32	€98,32	€98,32

Totaal uitgaven	€1.990,14	€2.126,14	€2.126,14	€2.126,14	€2.126,14	€2.126,14
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€-146,01	€-157,15	€-70,59	€43,72	€127,73	€223,79
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€-241,31	€-252,46	€-124,39	€3,67	€127,73	€223,79

Gezin met oudere kinderen (2024)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.742,34	€1.916,57	€2.090,81	€2.265,04	€2.439,28	€2.613,51
Zorgtoeslag	€236,00	€236,00	€217,00	€173,00	€129,00	€86,00
Huurtoeslag	€342,00	€342,00	€319,00	€255,00	€259,00	€181,00
Kinderbijslag	€266,18	€266,18	€266,18	€266,18	€266,18	€266,18
Kindgebonden budget	€540,00	€540,00	€540,00	€540,00	€539,00	€517,00
Kinderopvangtoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vakantie toeslag	€91,70	€95,83	€104,54	€113,25	€121,96	€130,68
Energietoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€27,50	€27,50	€27,50	€-	€-	€-
Kindpakket School	€16,66	€16,66	€16,66		€-	€-
Kindpakket Sport	€77,50	€77,50	€77,50		€-	€-
Zorgkostenregeling	€50,93	€50,93	€50,93	€50,93	€-	€-
Individuele inkomstenstoeslag	€59,31	€59,31	€-	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal gemeentelijke regelingen	€231,90	€231,90	€172,59	€50,93	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€1.475,88	€1.480,01	€1.446,72	€1.347,43	€1.315,14	€1.180,86
Totaal inkomsten	€3.450,12	€3.628,48	€3.710,12	€3.663,40	€3.754,42	€3.794,37

VASTE LASTEN

Huur	€577,91	€577,91	€577,91	€577,91	€693,60	€693,60
Gas	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00	€151,00
Elektriciteit	€98,50	€98,50	€98,50	€98,50	€98,50	€98,50
Water	€28,50	€28,50	€28,50	€28,50	€28,50	€28,50
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€91,85	€91,85	€91,85	€91,85	€91,85	€91,85
Zorgverzekering	€379,06	€379,06	€379,06	€379,06	€379,06	€379,06
Overige verzekeringen	€46,63	€46,63	€46,63	€46,63	€46,63	€46,63
Onderwijs	€98,22	€98,22	€98,22	€98,22	€98,22	€98,22
Kinderopvang	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vervoer/auto	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09	€339,09
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€12,50	€12,50	€12,50	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.823,26	€1.959,26	€1.959,26	€1.946,76	€2.062,45	€2.062,45

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€209,06	€209,06	€209,06	€209,06	€209,06	€209,06
Inboedel	€108,68	€108,68	€108,68	€108,68	€108,68	€108,68
Onderhoud huis en tuin	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70	€26,70
Zelfzorgmiddelen	€14,13	€14,13	€14,13	€14,13	€14,13	€14,13
Eigen risico zorgverzekering	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€422,57	€422,57	€422,57	€422,57	€422,57	€422,57

HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

Voeding	€686,93	€686,93	€686,93	€686,93	€686,93	€686,93
Was- en schoonmaakmiddelen	€7,75	€7,75	€7,75	€7,75	€7,75	€7,75
Persoonlijke verzorging	€80,97	€80,97	€80,97	€80,97	€80,97	€80,97
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€790,65	€790,65	€790,65	€790,65	€790,65	€790,65

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€83,26	€83,26	€83,26	€83,26	€83,26	€83,26
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€103,81	€103,81	€103,81	€103,81	€103,81	€103,81
Contributies en abonnementen	€83,12	€83,12	€83,12	€83,12	€83,12	€83,12
Totaal sociale participatie	€270,19	€270,19	€270,19	€270,19	€270,19	€270,19

Totaal uitgaven	€3.306,67	€3.442,67	€3.442,67	€3.430,17	€3.545,86	€3.545,86
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€143,45	€185,81	€267,45	€233,23	€208,56	€248,51
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€-88,45	€-46,09	€94,86	€182,30	€208,56	€248,51

Gezin met jonge kinderen (2023)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.622,68	€1.784,95	€1.947,22	€2.109,48	€2.271,75	€2.434,02
Zorgtoeslag	€265,00	€265,00	€243,00	€203,00	€163,00	€124,00
Huurtoeslag	€306,00	€306,00	€306,00	€214,00	€221,00	€149,00
Kinderbijslag	€179,84	€179,84	€179,84	€179,84	€179,84	€179,84
Kindgebonden budget	€265,00	€265,00	€265,00	€265,00	€265,00	€265,00
Kinderopvangtoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vakantietoeslag	€81,13	€89,25	€97,36	€105,47	€113,59	€121,70
Energietoeslag	€108,00	€108,00	€108,00	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€27,50	€27,50	€27,50	€-	€-	€-
Kindpakket School	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindpakket Sport	€52,50	€52,50	€52,50	€-	€-	€-
Zorgkostenregeling	€13,60	€13,60	€13,60	€13,60	€-	€-
Individuele inkomensvoet	€55,24	€55,24	€-	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal Gemeentelijke regelingen	€148,84	€148,84	€93,60	€13,60	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€1.204,97	€1.213,09	€1.199,20	€967,31	€942,43	€839,54
Totaal inkomsten	€2.976,49	€3.146,87	€3.240,02	€3.090,40	€3.214,18	€3.273,56

VASTE LASTEN

Huur	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03	€693,60	€693,60
Gas	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00
Elektriciteit	€118,00	€118,00	€118,00	€118,00	€118,00	€118,00
Water	€24,00	€24,00	€24,00	€24,00	€24,00	€24,00
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Zorgverzekering	€354,00	€354,00	€354,00	€354,00	€354,00	€354,00
Overige verzekeringen	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00
Onderwijs	€10,00	€10,00	€10,00	€10,00	€10,00	€10,00
Kinderopvang	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vervoer/auto	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.673,53	€1.809,53	€1.809,53	€1.809,53	€1.928,10	€1.928,10

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€190,00	€190,00	€190,00	€190,00	€190,00	€190,00
Inboedel	€105,00	€105,00	€105,00	€105,00	€105,00	€105,00
Onderhoud huis en tuin	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00
Zelfzorgmiddelen	€14,00	€14,00	€14,00	€14,00	€14,00	€14,00
Eigen risico zorgverzekering	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€400,00	€400,00	€400,00	€400,00	€400,00	€400,00

Huishoudelijke uitgaven

Voeding	€506,67	€506,67	€506,67	€506,67	€506,67	€506,67
Was- en schoonmaakmiddelen	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00
Persoonlijke verzorging	€80,00	€80,00	€80,00	€8,00	€80,00	€80,00
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€609,67	€609,67	€609,67	€537,67	€609,67	€609,67

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€84,00	€84,00	€84,00	€84,00	€84,00	€84,00
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€82,00	€82,00	€82,00	€82,00	€82,00	€82,00
Contributies en abonnementen	€53,00	€53,00	€53,00	€53,00	€53,00	€53,00
Totaal sociale participatie	€219,00	€219,00	€219,00	€219,00	€219,00	€219,00

Totaal uitgaven	€2.902,20	€3.038,20	€3.038,20	€2.966,20	€3.156,77	€3.156,77
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€74,29	€108,67	€201,82	€124,20	€57,41	€116,79
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€-74,55	€-40,24	€108,22	€110,6	€57,41	€116,79

Alleenstaande met jonge kinderen (2023)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.135,88	€1.249,47	€1.363,06	€1.476,64	€1.590,23	€1.703,82
Zorgtoeslag	€154,00	€154,00	€154,00	€154,00	€154,00	€145,00
Huurtoeslag	€306,00	€306,00	€306,00	€306,00	€306,00	€306,00
Kinderbijslag	€179,84	€179,84	€179,84	€179,84	€179,84	€179,84
Kindgebonden budget	€586,00	€586,00	€586,00	€586,00	€586,00	€586,00
Kinderopvangtoeslag	€-	€979,00	€979,00	€979,00	€979,00	€979,00
Vakantietoeslag	€56,79	€62,47	€68,15	€73,83	€79,51	€85,19
Energietoeslag	€108,00	€108,00	€108,00	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€13,75	€13,75	€13,75	€13,75	€-	€-
Kindpakket School	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindpakket Sport	€52,50	€52,50	€52,50	€27,50	€-	€-
Zorgkostenregeling	€6,80	€6,80	€6,80	€6,80	€-	€-
Individuele inkomensvoet	€49,53	€49,53	€-	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal Gemeentelijke regelingen	€122,58	€122,58	€73,05	€48,05	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€1.390,63	€2.375,31	€2.380,99	€2.278,67	€2.284,35	€2.281,03
Totaal inkomsten	€2.649,09	€3.747,36	€3.817,10	€3.803,37	€3.874,58	€3.984,85

VASTE LASTEN

Huur	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03
Gas	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00
Elektriciteit	€94,00	€94,00	€94,00	€94,00	€94,00	€94,00
Water	€19,50	€19,50	€19,50	€19,50	€19,50	€19,50
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€69,00	€69,00	€69,00	€69,00	€69,00	€69,00
Zorgverzekering	€177,00	€177,00	€177,00	€177,00	€177,00	€177,00
Overige verzekeringen	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00
Onderwijs	€10,00	€10,00	€10,00	€10,00	€10,00	€10,00
Kinderopvang	€-	€1.020,00	€1.020,00	€1.020,00	€1.020,00	€1.020,00
Vervoer/auto	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.449,03	€2.605,03	€2.605,03	€2.605,03	€2.605,03	€2.605,03

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€131,00	€131,00	€131,00	€131,00	€131,00	€131,00
Inboedel	€92,00	€92,00	€92,00	€92,00	€92,00	€92,00
Onderhoud huis en tuin	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00
Zelfzorgmiddelen	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00
Eigen risico zorgverzekering	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€290,00	€290,00	€290,00	€290,00	€290,00	€290,00

Huishoudelijke uitgaven

Voeding	€312,06	€312,06	€312,06	€312,06	€312,06	€312,06
Was- en schoonmaakmiddelen	€7,00	€7,00	€7,00	€7,00	€7,00	€7,00
Persoonlijke verzorging	€36,00	€36,00	€36,00	€36,00	€36,00	€36,00
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€360,06	€360,06	€360,06	€360,06	€360,06	€360,06

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€67,00	€67,00	€67,00	€67,00	€67,00	€67,00
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€63,00	€63,00	€63,00	€63,00	€63,00	€63,00
Contributies en abonnementen	€34,00	€34,00	€34,00	€34,00	€34,00	€34,00
Totaal sociale participatie	€164,00	€164,00	€164,00	€164,00	€164,00	€164,00

Totaal uitgaven	€2.263,09	€3.419,09	€3.419,09	€3.419,09	€3.419,09	€3.419,09
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€386,00	€328,27	€398,01	€384,28	€455,49	€565,76
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€263,42	€205,69	€324,96	€336,23	€455,49	€565,76

Alleenstaande (2023)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.135,88	€1.249,47	€1.363,06	€1.476,64	€1.590,23	€1.703,82
Zorgtoeslag	€154,00	€154,00	€154,00	€154,00	€154,00	€154,00
Huurtoeslag	€306,00	€306,00	€306,00	€299,00	€264,00	€227,00
Kinderbijslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindgebonden budget	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kinderopvangtoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vakantietoeslag	€56,79	€62,47	€68,15	€73,83	€79,51	€85,19
Energietoeslag	€108,00	€108,00	€108,00	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€13,75	€13,75	€13,75	€-	€-	€-
Kindpakket School	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kindpakket Sport	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Zorgkostenregeling	€6,80	€6,80	€6,80	€6,80	€-	€-
Individuele inkomenstoeslag	€38,65	€38,65	€-	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal Gemeentelijke regelingen	€59,20	€59,20	€20,55	€6,80	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€624,79	€630,47	€636,15	€526,83	€497,51	€466,19
Totaal inkomsten	€1.819,88	€1.939,15	€2.019,76	€2.010,28	€2.087,74	€2.170,01

VASTE LASTEN

Huur	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03
Gas	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00
Elektriciteit	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00
Water	€13,50	€13,50	€13,50	€13,50	€13,50	€13,50
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€65,00	€65,00	€65,00	€65,00	€65,00	€65,00
Zorgverzekering	€177,00	€177,00	€177,00	€177,00	€177,00	€177,00
Overige verzekeringen	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00	€23,00
Onderwijs	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Kinderopvang	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vervoer/auto	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.376,03	€1.512,03	€1.512,03	€1.512,03	€1.512,03	€1.512,03

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€59,00	€59,00	€59,00	€59,00	€59,00	€59,00
Inboedel	€75,00	€75,00	€75,00	€75,00	€75,00	€75,00
Onderhoud huis en tuin	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00
Zelfzorgmiddelen	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00
Eigen risico zorgverzekering	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€201,00	€201,00	€201,00	€201,00	€201,00	€201,00

HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

Voeding	€268,00	€268,00	€268,00	€268,00	€268,00	€268,00
Was- en schoonmaakmiddelen	€6,00	€6,00	€6,00	€6,00	€6,00	€6,00
Persoonlijke verzorging	€22,00	€22,00	€22,00	€22,00	€22,00	€22,00
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00	€5,00
totaal huishoudelijke uitgaven	€301,00	€301,00	€301,00	€301,00	€301,00	€301,00

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00	€32,00
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijetijdsuitgaven	€44,00	€44,00	€44,00	€44,00	€44,00	€44,00
Contributies en abonnementen	€21,00	€21,00	€21,00	€21,00	€21,00	€21,00
Totaal sociale participatie	€97,00	€97,00	€97,00	€97,00	€97,00	€97,00

Totaal uitgaven	€1.975,03	€2.111,03	€2.111,03	€2.111,03	€2.111,03	€2.111,03
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€-155,15	€-171,88	€-91,27	€-100,75	€-23,29	€58,98
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€-214,35	€-231,08	€-111,82	€-107,55	€-23,29	€58,98

Gezin met oudere kinderen (2023)

Percentage bijstandsnorm	100%	110%	120%	130%	140%	150%
--------------------------	------	------	------	------	------	------

INKOMSTEN

Netto loon/uitkering	€1.622,68	€1.784,95	€1.947,22	€2.109,48	€2.271,75	€2.434,02
Zorgtoeslag	€265,00	€265,00	€243,00	€203,00	€163,00	€124,00
Huurtoeslag	€306,00	€306,00	€277,00	€214,00	€221,00	€149,00
Kinderbijslag	€256,91	€256,91	€256,91	€256,91	€256,91	€256,91
Kindgebonden budget	€327,00	€327,00	€327,00	€327,00	€327,00	€327,00
Kinderopvangtoeslag	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vakantietoeslag	€81,13	€89,25	€97,36	€105,47	€113,59	€121,70
Energietoeslag	€108,00	€108,00	€108,00	€-	€-	€-
Activiteitenregeling	€27,50	€27,50	€27,50	€-	€-	€-
Kindpakket School	€16,66	€16,66	€16,66	€-	€-	€-
Kindpakket Sport	€77,50	€77,50	€77,50	€-	€-	€-
Zorgkostenregeling	€13,80	€13,80	€13,80	€13,80	€-	€-
Individuele inkomensvoet	€55,24	€55,24	€-	€-	€-	€-
Witgoedregeling	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal Gemeentelijke regelingen	€190,70	€190,70	€135,46	€13,80	€-	€-
Totaal Landelijke toeslagen	€1.344,04	€1.352,16	€1.309,27	€1.106,38	€1.081,50	€978,61
Totaal inkomsten	€3.157,42	€3.327,80	€3.391,95	€3.229,67	€3.353,25	€3.412,63

VASTE LASTEN

Huur	€575,03	€575,03	€575,03	€575,03	€693,60	€693,60
Gas	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00	€160,00
Elektriciteit	€118,00	€118,00	€118,00	€118,00	€118,00	€118,00
Water	€24,00	€24,00	€24,00	€24,00	€24,00	€24,00
Gemeentelijke heffingen	€-	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00	€50,00
Waterschapsheffingen	€-	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00	€16,00
Telefoon, televisie, internet	€90,00	€90,00	€90,00	€90,00	€90,00	€90,00
Zorgverzekering	€354,00	€354,00	€354,00	€354,00	€354,00	€354,00
Overige verzekeringen	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00	€41,00
Onderwijs	€92,00	€92,00	€92,00	€92,00	€92,00	€92,00
Kinderopvang	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vervoer/auto	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50	€321,50
Levensonderhoud anderen/ betalingsverplichtingen	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Werkgerelateerde kosten	€-	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00	€70,00
Totaal vaste lasten	€1.775,53	€1.911,53	€1.911,53	€1.911,53	€2.030,10	€2.030,10

RESERVERINGSUITGAVEN

Kleding en schoenen	€232,00	€232,00	€232,00	€232,00	€232,00	€232,00
Inboedel	€113,00	€113,00	€113,00	€113,00	€113,00	€113,00
Onderhoud huis en tuin	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00	€27,00
Zelfzorgmiddelen	€14,00	€14,00	€14,00	€14,00	€14,00	€14,00
Eigen risico zorgverzekering	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00	€64,00
Eigen bijdragen/betalingen zorg	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Totaal reserveringsuitgaven	€450,00	€450,00	€450,00	€450,00	€450,00	€450,00

Huishoudelijke uitgaven

Voeding	€693,05	€693,05	€693,05	€693,05	€693,05	€693,05
Was- en schoonmaakmiddelen	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00	€8,00
Persoonlijke verzorging	€80,00	€80,00	€80,00	€80,00	€80,00	€80,00
Huishoudelijke dienstverlening	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Huisdieren	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Roken	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Diversen	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00	€15,00
Totaal huishoudelijke uitgaven	€796,05	€796,05	€796,05	€796,05	€796,05	€796,05

SOCIALE PARTICIPATIE

Op bezoek gaan/ontvangen	€84,00	€84,00	€84,00	€84,00	€84,00	€84,00
Vervoer	€-	€-	€-	€-	€-	€-
Vrijtijdsuitgaven	€102,00	€102,00	€102,00	€102,00	€102,00	€102,00
Contributies en abonnementen	€80,00	€80,00	€80,00	€80,00	€80,00	€80,00
Totaal sociale participatie	€266,00	€266,00	€266,00	€266,00	€266,00	€266,00

Totaal uitgaven	€3.287,58	€3.423,58	€3.423,58	€3.423,58	€3.542,15	€3.542,15
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

SALDO	€-130,16	€-95,78	€-31,63	€-193,91	€-188,90	€-129,52
SALDO zonder gemeentelijke regelingen	€-320,86	€-286,48	€-167,09	€-207,71	€-188,90	€-129,52

Colofon

uitgegeven door

Trendbureau Drenthe
onderdeel van CMO STAMM

Trendbureau Drenthe is een onafhankelijk kenniscentrum voor sociaal-maatschappelijke vraagstukken. We werken voor gemeenten, provincies, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en inwoners van de regio. We signaleren en monitoren trends en ontwikkelingen in Drenthe. We weten daardoor wat er leeft, waar het schuurt en wat werkt. We duiden samen met onze partners uitkomsten van onderzoek en agenderen wat bespreekbaar gemaakt moet worden. De provincie Drenthe subsidieert ons voor onze publieke taken. Naast deze publieke taken werken we ook in opdracht voor diverse opdrachtgevers.

auteurs

Erik Meij (contactpersoon)
e.meij@trendbureaudrenthe.nl
06 13581471

Jessy Snip
j.snip@trendbureaudrenthe.nl

Jaap Smit-Venema
j.smitvenema@trendbureaudrenthe.nl

Jorrit van der Wal

onderzoekers die hebben meegewerkt

Jaap Smit-Venema, Jorrit van der Wal, Jessy Snip, Riane Kuzee, Linda Drenth en Erik Meij

met dank aan

Gemeente Midden-Drenthe:
Jordy Derks, Jeroen Dijkema, Kim Doodeman, Nynke Dorhout, Sander Klok

Welzijn Midden-Drenthe

Adviesraad Sociaal Domein Midden-Drenthe